

AREGCEL

Ára 24 fillér

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, TERÉZ-KÖRÜT 52. SZÁM
SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
TELEFON: AUTOMATA 278-82 ES 278-83

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 3 pengő. Egyes szám ára 30 croschen 4 dinár, 120 lira, 2 francia frank, 10 lei

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTÁNTOZ
REGGELIG: JÓZSEF 303-30, JÓZSEF 310-16

VIII. évfolyam

Budapest, 1929 február 18

7. szám

Egész Európában tovább enyhült az időjárás és Magyarországon vasárnap este óta az összes fővonalakon újból járnak a vonatok

Rómában, Nápolyban 5, Nizzában, Antibesben 10, — Nisben, Üszkübben 14 fok meleg van, csak Keletnémetországba érkezett —14 fokos újabb fagyhullám Oroszországból

(A Reggel tudósítójától.) Az időjárásban szombat reggel beállott enyhülést

nagy megkönnyebbüléssel fogadták Európa egész lakossága

s vasárnapi távirataink az időjárás további és egész Európára kiterjedő enyhüléséről számolnak be.

A vasárnapi nap folyamán megindult Budapest és Bécs között újból a rendszeres közlekedés, bár a vonatok egyelőre mindkét állomásra többórás késéssel futottak be. Elindult vasárnap este a Délkeletre a trüszti gyors is s ellenőrzés vasárnap reggel

hatórás késéssel ugyan, de szintén megérkezett Nagykanizsára.

Budapestre délután negyed öt órákor érkezett meg helven magyar utassal, akik a hóvadás miatt Olaszországban rekedtek. A Máv és a Délkelet jelentései szerint a pályatesteken sem hóvadás, sem havazás nem akadályozza már a forgalmat, úgy, hogy az alább részletesen felsorolt vonalak kivételével a forgalom nagyrészt megindulhatott.

Ami az időjárást Európa többi országában illeti, a szeszélyes szerbiai időjárásról kívül csak Keletnémetországból jelentenek újabb fagyhullámot, amely vasárnap este érkezett meg Oroszországból.

Párisban azonban már enyhült az idő. Bécsben alig valamivel van a fagypontra, Olaszországban, ahol a híres sau-

Vasárnap megindult a rendes vasutforgalom

Budapest és Wien között vasárnap megindult a rendszeres közlekedés, de

a vonatok mind többórás késéssel futottak be.

Az 1 óra 15-ös vonatot 3 óra 10 perccel, a 4 óra 3 óra 35 perccel, a 6 óra 50 perccel, a 7 óra 25-ös 1 óra 30 perccel, a 9 óra 40-es 1 óra 30 perccel késéssel. Hétfőn már az összes személyszállító vonatok és valószínűen a teherszállító vonatok is közlekedni fognak. Az előszállítványokkal megrakott tehervonatokat mindenestre utnak indítják. A Máv, budapesti igazgatóságához érkezett jelentések szerint

remoj virágültetvényeket pusztította el a fagy, helyenként már 5 fok meleg van. Svájcban is 0 fölé emelkedett a hőmérséklet, Athénben pedig egyenesen olvadásról és árvízről tesznek jelentést. Nizzában és Antibesben 10 fok meleg van.

Részletes távirati tudósításaink alább következnek:

A vasárnapi néhányfokos hőszüllyedésnek — amint azt a Meteorológiai Intézet jelentette — az az oka, hogy Északkelet-Európa és Oroszország felől újból hideg légáramlat nyomult Kelet-Európa felé és a Földközi-tenger és Atlanti-Oceán felől jövő enyhe hatásokat visszaszorította. A hideg légáramlatok hatása különösen az ország keleti felében mutatkozik, de

általában az egész országban 4-5 fokkal süllyedt a hőmérséklet.

Szombaton Tarealon +2, Mátészalkán +1, Egerben +1, Turkevény 0, Debrecenben -2, Szegeden -3, Pécsen és Szombathelyen -9 fok volt a hőmérséklet, míg vasárnapra Tarealon -2, Mátészalkán -5, Egerben -2, Turkevény -4, Debrecenben -3, Szegeden -6, Pécsen -12 és Szombathelyen -13 fokot mértek. A legtöbb helyen

kevés hó esett.

Budapesten vasárnap hajnalban -5, vasárnap délután -1 fokot mutatott a hőmérő. A Meteorológiai Intézet vasárnap kiadott jelentésében a prognózis a következő:

„Erősebb éjjeli fagy és helyenként kevés havazás várható, később a felhőzet esőképzésével nappali fölmelegedés valószínű.”

a pályatesteken sem hóvadás, sem havazás nem akadályozza a forgalmat.

Hegyeshalom és Magyaróvár között egyelőre csak egy vágányon folyik a közlekedés és ez valószínűen továbbra is késéssel fog okozni, de a második vágány rendbehozásának munkálatai éjjel-nappal folynak.

A Máv. vonalain továbbra is zárva marad az adony-szabolcs-páiski vonal s a hegyeshalom-orszávár-pozsonyi vonal. A tiszai vonal hétfőn délután föltétlenül megindul, mint ahogy vasárnap 1 óra 27 perccel megnyitott a forgalom a székesfehérvár-adony-szabolcs-céldömölki vonalon. Szembetűnő az aradi és prágai vonatok késés nélküli beérke-

Tücsökcirpelés

Nem vagyunk bejévedve! A pulzusunk sem az új sajtótörvény szcenáriuma miatt ver szaporábban, hanem a náthaláztól. Eszünk ágában sincs életerőnk kiszakított foszlányait ennek a botor tervezetnek elhantolására fordítani. Amíg a független közvélemény megnyilatkozásának minden lehetőségét nem konfiskálják, addig hiába festik falra az ördögöt, ebből a reformjavaslatból nem lesz élő törvény. Még Csonkamagyarországon sem, ahol pedig a felelem az üldözéstől nagyobb, mint a köteleltség teljesítés öntudata, a nyugalom becsebb, mint a meggyőződés, a könyöklés fontosabb, mint a szabadság, a politikai cimboraság hangosabb, mint a lelkiismeret szava. A sajtótörvény reformját mi is kívánjuk, de nem olyan módon, amely az újságírói törvényen kívül helyezi, tisztességes magyar öltözet helyett kényszerzubbonyba bujtatja, a toll acéljából bilincsel kövéssel a nemzet lelkére, holnap talán a kezére és a lábára is. Ennek a rezsimnek igazán nincs oka arra, hogy a sajtót pellengérré állítsa, vesszőt futtasson vele. Soha kormányzatot úgy ki nem szolgált a nyomtatott betű, mint a Bethlen Istvánét, soha uralkodópárt és rendszer megszemélyesítőit ily nyavalygó gerinctelenség, lakájalázatosság és megfélemlítettség közsellem körül nem duruzsoltta. Ellenük szólna a tervezet, akik kívánatra négykézláb állnak, fűtlysóra applottíroznak és talán még ugratnának is hűségük önfeléd pillanataiban, ha kutyák volnának? Vagy néhányunk ellen, akiknek a betévetéshez a fényt lelkiismeretünk világossága adja meg a magyar éjszakában? Akik a közélet egész vonalán expropriálva vagyunk? Hiszen igaz, az ajtó előttünk is nyitva állott. Szabadságunk volt bemenni vagy kívülmaradni. Nem mentünk be. Kívül lágasabb: tünni, dolgozni, örködni, lelkiünket emésztetni, idegszálainkat izekre tépdesni, nyomozni utlan utakon a vétket, a rothadásban turkálni, mint a temetőfogárnak, szembeüszni az áradattal, gátakat emelni, hogy ki ne csapjon... Ezért a gyűlölet, a lenézés, a zsinegelés? Minő megmondhatlanság! Hiszen, ha odamegyünk, miránk is esik csak valami! Minél több az osztokzódó, annál kevesebb az osztalék. Nekünk, néhányunknak, köszönhetik, hogy nekik, sokaknak, több jut a jóból. Ha vastagabb a szivarjuk, ha dagadtabb a zsebük, ha csillogóbb a mellük, ha méltóságosabb a címük, ha több a befolyásuk, ha zsirosabb az állasuk, ha nagyobb a nyugdíjuk, ezt mind annak köszönhetik, hogy nem állottunk be osztályos atyafiaknak. A jutalmat megkaptak. Kérdelmes pályánk multjára megnyugvással tekinthetünk vissza. Köszönjük. Mit akarnak még? Övék az ország; senki másé; legkevésbé önmagáé. Övék a hatalom és a dicsőség, a falu és a város, a jog és a többség, a bank és a föld. Övék a gazdag érdekei, a gyöngye húsága, az ifju reményei miatt. A sajtó legnagyobb része is a zsebetekben vagy a markotokban, — mire vágytok? A magyar alkony némaságát már csak néhány tücsök cirpelése zavarja. Elhallgassanak!..

zese. A gyékényesi vonalon 25-30 perc az átlagos késés, Belgrád felől a 3 óra 50-es vonat 40 perc késéssel, a 8 óra 18-as 15 perc késéssel érkezik.

A Magyar Államvasutak igazgatóságának hivatalos értesítése szerint hetőn indított Budapestről 7 óra 20 percek a 2. számú, 13 óra 15 percek a 4. számú, 16 óra 25 percek a 6. számú, 23 óra 30 percek a 10. számú gyorsvonatot, valamint 8 óra a 12. számú személyvonatot. A hókadályok miatt szünetelt forgalmat fölvettek a székesfehérvár-cell-dömölki, a zalaezerszeg-zalaszentivány-kistaludpusztai, a zalaezerszeg-redesi, a keszthely-bálatonszentgyörgyi, a kaposvár-fonyódi, a kaposvár-siófoki, a pécs-bátaszék, a mosonmagyaróvár-bárcsi, a keszöhidegkut-gyöngyösi-majomiklósvári és a sárbogárd-székesfehérvári vonalakon.

A többi akadály elhárításán nagy erővel dolgoznak.

A Duna-Száca-Adria Vasút igazgatósága közli, hogy vasárnap 18 óra 30 percek a triezsi gyorsvonat elindult, a Riviera-expressz hétfőn 7 óra 35 percek indult Budapest-Délvezetűl.

A forgalom fölvetése már csaknem teljes. A Triezsből érkező gyorsvonat ma reggel hat óra késéssel érkezett Nagykanizsára. Budanestre délután 1/2 óra késéssel meg. A vonat 70 magyar utast hozott magával, akik a hóvadások miatt Olaszországban rekedtek.

Bécs, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A hideg enyhülése valóságos felszabadulást jelent az osztrák fővárosnak. Az első budapesti gyorsvonat szombaton este 6 órakor érkezett be az Ostbahnhofra. Ez a vonat szerdán délelőtt 1/2 órakor indult Budapestről:

utja Budapest és Bécs között kerek hetvenhét óráig tartott.

Néhány kilométerrel Hegyeshalom előtt akadt

Egész Európa megkönnyebbülten szabadul meg a dermesztő hidegtől

A hideg, amely Magyarországon örvéndesen eszik, külföldön egyes helyeken tovább tart. Brüsszelben —14, Varsóban —9, Krakóban —12, Vínában —18 foknál a hőmérő. A legmagyobb hideg Svédországban van. Stenscében —33, Súdinkubán —31 fok és Oroszországnak különösen középső részében: Moszkva —22, Minszk —20 fok. Általában azonban

a hideg lényegesen enyhülését jelentik külföldről A Reggelnek:

Berlin, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A legtöbb napok enyhébb időjárás után vasárnap estére Oroszországban

ui fagyhullám érte el Keletnémetországot.

Königsbergben kegyetlen hideg uralkodik, amit elviselhetetlenül tesz az éles, megszö, keleti szél. A hőmérő 13 fok mínusz mutat.

Stuttgartban a városi temető igazgatósága felhívta a közönséget, hogy lehetőség szerint tekintsék el a halottak eltemetéséről, mint-hogy a esonltta fagyolt földben a sírok aszva csaknem lehetetlen. A temetőigazgatóság azt ajánlja, hogy a halottakat a krematóriumban havasszák el.

Genf, február 17.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Genfben és környékén a nagy hideg megszűnt

a hőmérő 0 fok fölé emelkedett.

Az Alpesekben is enyhült az idő, de az ottlévő meteorológiai állomások még mindig —15, —20 fokos hideget jelentenek.

Belgrád, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Ez időjárás nagyon szeszélyes:

Nisben 12, Cszkühben 14 fok meleg van. Belgrádban havazik és fagyponat alatt áll a hőmérséklet.

Az olvadás a vasúti forgalom megindulását nagyban elősegíti, a forgalom már csak néhány vonalon szünetel.

Athén, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Az ország minden részéből nagy hóolvadást jelentenek és

Ragályos betegségeknek nélkülözhetetlen a

el az óriási hóban és csak szombaton délután tudta utját folytatni. Bécsből is megindult a rendszeres vonatközlekedés minden irányban, de a rendszer most még csak az, hogy

a vonatok nagy késéssel indulnak és érkeznek.

Az Államvasutak minden erejével azon van, hogy Bécsnek szűnelt és élelmiszerekkel való ellátását biztosítsa. Ebből a célból megkezdették a tehervonatok számát. A vasúti forgalom Triest felé is megkezdődött és az osztrák vasutak csatlakozás kaptak a jugoszláv vonalakra is. Bécsben a hőmérséklet vasárnap a reggeli —5 fok és az esti —2 fok között változott.

Hivatalos jelentés az osztrák vasúti forgalom megindulásáról

Bécs, február 17.

(A Reggel tudósítójától.) Az osztrák szövetségi vasutak igazgatóságának közlése szerint a bécs-budapesti forgalom szombaton este megvult. Mindenekelőtt a Hegyeshalom állomáson eddig visszatartott vonatokat indították el. Ezek közül két tehervonat által- és huszárkormányt szállít. Vasárnap ezen a vonalon a rendes forgalom egyelőre még rekedtán megindult. Egy Saalfeldenből hozott gőzszepreg szokatlanul a vonal megfeszítéséről gondoskodik. Az északi pályaudvaron szombaton

10 szénszállítónat érkezett Bécsbe.

A német birodalmi vasutak az osztrák szövetségi vasutak igazgatóságának fölkérésére késznek nyilatkoztak, hogy minden intézkedést megtesznek abból a célból, hogy a rákérdezők szának Ausztriába való szállítását meggyorsítsák. Az osztrák szövetségi vasutak forgalmát az állandó tisztogatási munkálatok következtében északi, nyugati és déli irányokban simán bonyolítják le.

az árvíz az elöntött területeken rohamosan növekszik.

A kormány nagyszabású akciót kezdeményezett az árvízszűnttá vidékek fölségelyezésére.

Róma, február 17.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Délolaszországban kedvezőre fordult az időjárás. Róma és Nápoly lakossága boldogan veszi tudomásul,

hogy a dermesztő hideg enyhülését jelentik külföldről A Reggelnek:

Berlin, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A legtöbb napok enyhébb időjárás után vasárnap estére Oroszországban

ui fagyhullám érte el Keletnémetországot.

Königsbergben kegyetlen hideg uralkodik, amit elviselhetetlenül tesz az éles, megszö, keleti szél. A hőmérő 13 fok mínusz mutat.

Stuttgartban a városi temető igazgatósága felhívta a közönséget, hogy lehetőség szerint tekintsék el a halottak eltemetéséről, mint-hogy a esonltta fagyolt földben a sírok aszva csaknem lehetetlen. A temetőigazgatóság azt ajánlja, hogy a halottakat a krematóriumban havasszák el.

Genf, február 17.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Genfben és környékén a nagy hideg megszűnt

a hőmérő 0 fok fölé emelkedett.

Az Alpesekben is enyhült az idő, de az ottlévő meteorológiai állomások még mindig —15, —20 fokos hideget jelentenek.

Belgrád, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Ez időjárás nagyon szeszélyes:

Nisben 12, Cszkühben 14 fok meleg van. Belgrádban havazik és fagyponat alatt áll a hőmérséklet.

Az olvadás a vasúti forgalom megindulását nagyban elősegíti, a forgalom már csak néhány vonalon szünetel.

Athén, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Az ország minden részéből nagy hóolvadást jelentenek és

Ragályos betegségeknek nélkülözhetetlen a

Advertisement for Kadelburger chandelier shop, featuring an image of a chandelier and text: 'Üvegcsillárak és alkátrészek óriási választékban', 'Korhű stíl csillárak', 'Előnyös fizetési feltételek', 'Vidékre árjegyzék', 'Kadelburger csilláráruház', 'Budapest, V. Lipótkörút 5 (Margitánál) T. 251-69'

hogy a dermesztő hideg elvonult. A hőmérséklet általában 1-5 fok melegeget mutat.

de Eszkolasország egyes helyein még mindig tart a hideg; Cremonából —21 fokot, Turinből —15 fokot jelent a meteorológiai intézet. Velencében a Lagunák jöge lassan fölolvad, de a gondolák még csak kevés helyen közlekednek. A meleg időjárás visszatérése a legnagyobb örömet talán a Szent Márkus-ter eltemetőnél gyalogjárók okozza, azoknak, amelyek nem pusztultak el a szobriai fagytól. Az olasz Rivierán a hideg nagy károkat okozott.

San Remóban és környékén a virágültetvények rendkívül sokat szenvedtek. A kár több mint 10,000,000 líra.

Kopenhága, február 16.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Dánia és a dán szigetek között a jégterhek kénytelenek voltak munkájukat beszüntetni, mert a vastag jégben nem jutnak be.

A repülőgépforgalmat szintén be kellett szüntetni, mert a repülőgépek szárnyaira nagymennyiségű hó és jég rakódott le.

Kopenhága és Hamburg között a vasúti forgalom szünetel.

Lisszabon, február 17.

(Az Haces-ügynökség jelentése.) Portugáliában a hőmérséklet országszerte a fagyponat fölé emelkedett.

Páris, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Az időjárás vasárnap tovább enyhült. De az ország keleti és északi részén a higanymég mindig a fagyponat alatt van. Párisban délelőtt —1, Strassburgban —5 fokot mértek. Antilben a hőmérséklet 10, Nizzában 10, Marsaillesben 6 fokkal áll a fagyponat fölött. Párisban

a zálogházak igazgatósága napok óta ingyen adta vissza az elzlogosított dunnákat és egyéb agyéműt.

A földalatti villamos folyosót éjjel 1 óra után nyitvahalják megledőül a szegény lakosság részére. Hasonlóan a Páris légi bombázása alkalmával emelt épületek és a régi városy kazamatái is befutva nyitva állnak.

Parker Gilbert összetűzött a német delegátusokkal a jóvátételi konferencián

Páris, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A jóvátételi szakértők tanácskozásáról általában semmiféle hír sem szivárog ki a nyilvánosság elé, kivéve azt a keveset, amit a kommunikézők jónak látnak közölni. Többnyire azonban ezek is csak az általánosságok terén mozognak, megnevezik a nap szónokait, de beszédeikről semmit sem adnak. Ez a szűkszavúság talán valamelyes értéket ad annak az igen megbízható forrásból eredő értesüléseinknek, hogy az elhunat hétén

kétizen igen élénk szóváltásra került a sor egyrészt Schacht és Parker Gilbert, másrészt Vögler német delegátus és Parker Gilbert között.

Mindkét szóváltásra az adott okot, hogy a két német kiküldött vitatta Gilbert bizonyos megállapításának helyességét, ami a német birodalom helyzetét és teherbírását illeti. Az egész hét egyenként azzal fejt el, hogy a német szakértők Németország helyzetét ismertették anélkül, hogy a maguk részéről bármiféle javaslatot tettek volna akár a jóvátételi összeg nagyságáról, vagy az évi törlesztés összegéről.

A külföldi szakértők felleltlenül Németországtól várják, hogy indítványt tegyen, amelyet azután megvizsgálhatnak és ha csak lehet, a bizottsági tárgyalások kiindulási pontjává tesznek.

Luzern mellett hátulról fejbőlött egy taxisoffort az utasa és öngyilkos lett, amikor a rendőrség le akarta tartóztatni

Luzern, február 17.

(A saáji távirati irado jelentése.) Szombaton este egy ismeretlen egyén a pályaudvar előtt téren taxit bérelt. Este 7 és 8 óra között az autót Hinwil és Eschenbach között.

a kocsiában holtan találtak Mayer Kurtot, az autó sofőrjét.

Megállapították, hogy fejéről érte. A gyilkos nyilvánvalóan rablőgyilkosságát tervezte, sietésében azonban a pénzt nem vitte el, mert a meggyilkolt sofőr zsebében 250 frankot találtak. Valószínűek tartják, hogy a gyilkost tették alkévetésben megraratták és ömencsölt. Még szombaton éjjel rendőri razzia volt Luzern vendégloiben és szállashelyein, aminek során egy gyanus egyzere akadtak. Amikor szobájuk ajtaját föl akarták törni és a detektívek be akartak hatolni,

a szobában tartózkodó egyén agyonlötte magát.

A nyomozás az öngyilkosban gyantítja a gyilkost.

Advertisement for 'Váltóhitelt folyósítunk' (We provide convertible loans), 'Jelzőlogköicsönöket' (Indicator signs), 'BANK- ÉS ÁRUFORGALMI VÁLLALAT' (Bank and Exchange Office), 'Budapest V. Néador-utca 39. számán'

Apponyi kijelenti, hogy tevékeny részt akar venni a sajtó szabadságáért meginduló küzdelemben

Váry Albert a mai sajtójog alapján áll és ragaszkodik a fokozatos és kizárólagos felelősségi rendszerhez. — Erdélyi Aladár és Örfy Imre kritikája a mai sajtóbankét elé kerülő tervezetről. — „A sajtótervezet nem alkalmas arra, hogy a független sajtó létezését biztosítsa“

„Vigyáznunk kell a toll szabadságára, amikor ez talán leg-erősebb fegyverünk lesz a nagy magyar igazság, a revízió kiharcolásában“

(A Reggel tudósítójától) A sajtójavaslat előadói tervezete ellen megindult küzdelemben ma délelőtt lesz az első összejövetel. A mai ankétát megelőző bizalmas igazságügyminiszteriumi tanácskozáson valamelyest tisztult a helyzet és meg lehet állapítani, hogy a tervezet mai szövegét meg lehet állapítani, hogy a tervezet mai szövegét meg lehet állapítani, hogy a tervezet mai szövegét meg lehet állapítani...

a sajtótervezettel szemben milyen álláspontra helyezkedik gróf Apponyi Albert, aki erre vonatkozóan a vasárnap délelőtti Nákosienlétképpenezen mondott beszéde után így nyilatkozott: A Reggel-nek:

— Öszintén megvallom, hogy a legutóbbi napokban mai beszédem kidolgozásával voltam elfoglalva. Sajnos, nem vagyok Rakosi Jenő, aki ugyanabban az időben a legkülönbözőbb problémákban tudott foglalkozkodni és állást foglalni. A sajtójavaslat előadói tervezetét azonban már megkaptam és most eldöntöm, hogy alaposan áttanulmányozom.

Arra a kérdésre, hogy a közvélemény várakozásának megfelelően részt vesz-e a sajtó szabadságáért

a fokozatos és kizárólagos sajtójogi felelősségnek vagyok fanatikus híve, a magyar jogrendszernek erre az 1848-as törvényhozásból eredő gyönyörű alkotására büszke vagyok

és ez okból az 1914. évi XIV. törvények, azaz a mai sajtójog, a ma érvényes sajtótörvény alapján állok.

Ragaszkodom az ott lefektetett sajtójogi elvekhez, mert ebben a kizárólagos sajtójogi felelősségi rendszerben látom az anonimitás nagyszerű elvének védelmét.

Ez a sajtójogi rendszer szerintem alkalmas bizalmasítani azt, hogy a sajtó útján elkövetett bűnesetek meglehetősen az igazságnak megfelelően vagy a valódi szerző, vagy a felelős szerkesztő feleljen. A felelős szerkesztő mai jogunk szerint is csak a valódi szerzőt adhatja ki, de ha a valódi szerzőt nem adja ki — amihez az anonimitás védelme érdekében joga van — akkor a ki nem adott valódi szerző helyett ő üljön a vádlottak padjára.

Együtt azonban nem felelhetnek.

Ez a mi mai jogunk és ha ez nem így történik és ha visszaélések vannak, arra való a hatóság, hogy ezt a visszaélést felderítse és az áll-szerzőt leleplezze. A nagyemlékű Zoltán Leó által vezetett fővárosi bizottságok évekig voltak királyi ügyész és nagyon jól emlékszem, milyen művészettel leplezte ott le az áll-szerzőt, a strohmanni. Strohmann meglehetősen mai jogunk szerint is bűnpártolás és helyes, mert annál morbiditum, vagy a valódi szerző feleljen, vagy, ha a felelős szerkesztő ki nem adja, feleljen a felelős szerkesztő. Azért tehát, mert visszaélések vannak, mert talán sürűn talál-

meginduló küzdelemben, Apponyi így válaszolt:

— A most meginduló sajtókampányban tevékeny részt óhajtok venni és természetesen felszólalok a sajtójavaslat parlamenti vitájában is.

A Reggel beszélt ezután

dr. Váry Albert

koronaügyészhelyettes, kormánypárti képviselővel, aki részt vett az igazságügyminiszter bizalmas megbeszélésén, annak idején a budapesti királyi ügyészség sajtós-talányok négy éven át volt a vezetője és így kétségtelenül ismeri a magyar sajtóviszonyokat. Megkérdeztük tőle, hogy mi történt a pénteki és szombati zártkörű megbeszéléseken és mi a véleménye a sajtójavaslat előadói tervezetről? A következő választ kaptuk:

— A zártkörű értekezleten történetekről, miután az bizalmas tanácskozás volt, nem nyilatkozhatom. Magáról a tervezetről csak annyit mondhatok, hogy ez azért tervezet, hogy megbeszéljük és megbeszélésük alapján alakuljon ki a végleges álláspont. Rólam köz tudomásu — hiszen erről többször írtam és nyilatkoztam is —, hogy én mint sajtójogász

kozunk álszerzőkkel,

lehetőleg tartom, hogy a kizárólagos és fokozatos sajtójogi felelősségen nagyobb

a sajtójoghoz hozzáértően, megfontoltan és óvatosan kell hozzányulnunk, mert a sajtószabadság a nemzet közkinccse

és vigyáznunk kell a toll szabadságára különösen akkor, amikor ez talán legerősebb fegyverünk lesz a nagy magyar igazság, a revízió kivívásának nehéz harcában.

Megkérdeztük ezután

Erdélyi Aladár

kormánypárti képviselőt is, aki így nyilatkozott: A Reggel-nek:

— Az új igazságügyminiszter miniszteriumának tisztikarához intézett beszédében, amely tulajdonképpen program szokott lenni, azt a megállapítást tette, hogy

a politikai élet tele van perral, piszokkal és sárral.

Sajnos, ezt a megállapítást nem részletezte, holott éppen ez nagyon érdekes és tanulságos lett volna a nem hagyott volna annyit alkalmat a találgatásra. Egy azonban kétségtelen: ha ez a megállapítás helyes, akkor valóban nincs sürgősebb feladat ebben az országban, mint a politikai életet a portól, piszoktól és sártól

A sajtó függetlenségét veszélyeztetet: azon egyetemleges felelősség, amely sajtójogunkban eddig nagyon helyesen nem érvényesült, veszélyezteteti a on rendelkezés, amely egyuttal erkőcstelen is, hogy valaki bűnvádi eljárás indíthatson, de nem azért, hogy erkőlcsei elégtételt kapjon, hanem igen sikamlós erkőlcsei kár jogcímén anyagi hasznot szerezzen ebből magának

Elismerem annak szükségességét, hogy a strohmanni-rendszer megszüntetésék, az újság-irók anyagi és erkőlcsei tekintélye emeltesék, újságírói kamara létesüljön. De kétségtelen az

rést üssünk, amint ezt már mai sajtójogunk is ismeri.

A tervezet ötödik szakaszában foglalt együttes felelősség elvét, amikor tudniillik az első- és másodfokon, vagy az első és harmadfokon, vagy a másod- és harmadfokon sajtójogilag felelős személyek együtt felelnek, nem tartom elfogadhatónak, mint sajtójogász.

Ragaszkodom az egyfoku, a kizárólagos sajtójogi felelősségi rendszerhez.

De elhibáztunk tartom a tervezet azon javaslatát is, amely a 13. szakasz szerint becsületért csak pénz helyez kilátásba. Ez a magyar föl-fogástól idegen. Különbözn is mai sajtójogunk 39. és 40. szakasza e tekintetben a kiadót, sőt a nyomdatulajdonost is teljesen kielégítő módon, sőt a kiadók szerint túlságosan is belevonja a büntetőpör szerbeli és vagyoni kártérítési következményeibe. Nem tudom el-fogadni a tervezet 13. szakaszát sem, amely a mentelmi jogot érinti. Bár itt valóban vannak visszaélések és a sajtó munkásai közül egyik-másik szívesen menekül a mentelmi jog védelme alá, ami a jogegyenlőséget sérti, azonban

itt más orvosságot kell keresnünk és nem azt, amit a tervezet javasol.

Kétségtelen, hogy mai sajtójogunk égető problémája, hogy a valódi szerző, vagy helyette a felelős szerkesztő vonassék felelősségre és pedig a lehető leggyorsabban. Nem lehet senkinek, sem a közérdeknek, sem a sértettnek, sem a terheltnak érdeke, hogy sajtópörök évekig húzódnak. A tervezetnek idevonatkozó része tehát megfelelő javításokkal indokoltnak látszik. Ugyancsak indokoltnak tartom a nyomda büntetőjogi felelősségének a mai — e tekintetben hiányos — jogállapittal szemben való kiterjesztését, a tudatos és céltudatos terjesztő felelősségvonnására vonatkozó intézkedést. Hogy a tervezetből az eddigi és a még ezután következő megbeszélések után milyen javaslat készül s hogy e javaslat a fölvetett kérdéseket hogyan fogja megoldani, azt még nem tudhatom. Egy azonban bizonyos, az hogy tárgyilagoss ember egy nem beszélhet, hogy ha a kormány politikai bölcsessége a kivételes hatalom megszüntetésékor a sajtójog területén egy-két hiányt pótolni szükségesnek tart, azt meg ne beszéljük. A probléma a tervezet formájában föl van vetve, tessék vele az illetékes helyeken foglalkozni. De ismételtlen hang-szóvonom, hogy

megszabadítani. Ha pedig azt látjuk, hogy erre még egy olyan kormány sem képes, amelynek tagja éppen az igazságügy-miniszter ut, akkor nagy szükség van arra, hogy e munka elvégzésében segítségére siessen a sajtó, mégpedig a tisztességes, a közérdeket szolgáló s éppen ezért független sajtó.

Megértem azt, hogy itt két nagy érdek ütközik: az egyéni és a közérdek. Mintán azonban még az egyéni érdekkel szembe ellenére is sokkal fontosabb a közérdek, ezért azt kell mondanom, a nekem megküldött előadói tervezet

nem alkalmas arra, hogy a független sajtó létezését biztosítsa.

A törvényjavaslatnak címzett tervezetről kijelenti az igazságügyminiszter ut, hogy a maga részéről még nem foglalt állást, ami nemcsak szokatlan, hanem — mondhatnám — alkotmányunk értelmében érthetetlen is!

Parisien Grill
Paulay Ede-u. 35. Telefoni: 988-09
Az évad legjobb táneműsora
Kezdete 11 órakor

Keresek kétszobás
teljesen separált, elegánsan berendezett lakásr. sz. t. telefonnal, fürdőszobával. Ajánlatok ármegjelöléssel „Sürgős“ jelige alatt A Reggel kiadóhivatalába

A járványos időkben

bármilyen nátha ellen legbiztosabb szer a **FORMAN VATTA**.
Hatása meglepő!
Minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Ár 80 fillér.

ségét, azt hiszem, mindjárt azt is meg lehetne követelni, hogy az újságok minden parlamenti fölszólalást szövegesen közöljenek. A legutóbb ugyanis olyan fontosnak tartják beszédüket, hogy minden mondatot lényegnek tekintenek és e lényeg közléséhez ragaszkodnak. Egyébként

állást bármely tervezet vagy javaslat ügyében csak akkor lehet foglalni, ha van valaki, aki érte felelősséget vállal és ezzel megadja a komolyosságát.

A ma délelőtti sajtóinkre egyébként az igazságügyminiszteriumból kapott értesülésünk szerint több mint nyolcvan meghívott bocsátották ki. Tekintettel a várható fölszólalások nagy számára, minden valószínűség amellettt szól, hogy

az ankét, amely mindvégig Zsitvay igazságügyminiszter elnököl, több napig fog tartani.

Az igazságügyminiszter Angyán államtitkárral együtt vasárnap beregszemen tartott az an-két színhelyűl kiscemelt parlamenti delegáció terében.

Végül Örfly Imre

kormányparti képviselővel beszélünk, aki ezeket mondotta A Reggel-nek:

— A sajtószabadságnak rendkívüli fontossága volt — Bécesel szemben. A helyzet azonban megváltozott. A fenyegető külső hatalom ma nem Bécs, hanem a kommunizmus veszedelme. Ezért meg tudom érteni, ha a sajtó-reformmal foglalkozók egy része konzervatív irányban kíván eltolódást. Meg vagyok viszont győződve arról, hogy a sajtóreform ügyében végül is egységességes kompromisszum fog létrejönni. Zsitvay igazságügyminisztert nagyon óvatos, praktikus és megfontolt politikusként tartom, aki nemcsak azt tudja, hogy mit kell, hanem azt is, hogy mit lehet csinálni. Azt hiszem,

meg fogja találni a számtalan közeparányost a „mit kell” és a „mit lehet” között, ami a mai tervezettel szemben lényeges engedelményekkel fog járni.

Az egyetemes felelősség a legszűkebb övátosságra fogja az újságokat sarkalni, ami a magánbeszéllet terén helyenvaló,

a politikában és a közéletben szereplő férfakkal szemben azonban mindenképpen biztosítani kell a kritika jogát, a sajtó könnyebbé, sőt könnyebb felelősséget.

Az egyetemes felelősséggel nem látom a cél biztosítottat. Az egyes stróhmanna-rendszer helyett a kettős stróhmanna-rendszer fog kialakulni és a felolós szerkesztők klasszisa súlylyedni fog. A tervezet legsúlyosabb része kétségtelemül az anyagi felelősség kiterjesztésére vonatkozik, mivel ez a vállalatok életének tapint. Itt azonban véleményem szerint két érdek áll egymással szemben, az újságíróproletár és a vállalkozó főke érdeke. A sajtóújsáras sürgősségét magam is fontosnak tartom, míg a menelmi jogra vonatkozó részlet szemencsőbbnek tartanám követni Ausztria példáját, amely szerint képviselő nem is vállalhat olyan állást, amely sajtóügyi felelősséget jár.

A sajtó a sajtójavaslát ellen

A Lapkiadók Szindikátusa és az újságíró egyesületek vasárnap délután együttes ülést tartottak és fölkerített Agai Belát és Márkus Miksát, hogy a ma délelőtti anketen deklarációt olvassanak föl, amelyben a sajtótervezettel szemben közlik a kiadók és az újságíróvársadalom egyhangú álláspontját. Együtt fölkerítették a bizottságnak az anketre kiküldött tagjait, hogy a tervezet részleteihez is szóljanak hozzá és

mutassák ki a tervezetben foglalt nagyon súlyos sérelmeket, valamint az újságyszerkesztés és az újságírárszempontjából való teljes tarthatatlanságot.

Az együttes ülésen az volt az általános vélemény, hogy a sajtót még a tervezet kidolgozása előtt meg kellett volna az illetékes lényezőknek kérdőzniek és ennek elmulasztása annál alapvetőbb hiba, mivel az újságíróegyesület értekezletén évek hosszú során összeállították az 1914. évi sajtótörvénynek azon rendelkezéseit, amelyeknek tarthatatlansága a gyakorlatban kiderült.

DOBOS VIOLA
világhírű táncosnő
esténkiut fellép a
„PAPAGÁJ”
februári műsorában

SAZAKORVOSI rendelő
vör- és nőbetegek részére
EZÜST SALVARSÁN OLTÁS
Rendelés egész nap, Rakocsi-ut 33, I. e. t. Rökussal szemben

Vasárnap tizenhároman haltak meg influenzában
„A legközelebbi napokra nem remélem a napi halálozások számának csökkenését!” — mondja Csordás tiszti főorvos

(A Reggel tudósítójától.) Az influenzás megbetegedésben elhaltak száma az utóbbi két napon fájálmagasan megnövekedett. A tisztító-orvosi hivatal vasárnap kiadott jelentése szerint szombaton a kórházban ápoltak közül hatan, az otthon ápoltak közül nyolcan, összesen tehát tizenhároman haltak meg influenzás megbetegedésben.

vasárnap délutánig a kórházban ápoltak közül hatan, az otthon ápoltak közül heten, összesen tehát tizenhároman haltak meg influenzás megbetegedésben.

A Szent László-kórházban az ápoltak létszáma 829, az újabb tüdőgyulladásos esetek száma 19. Csordás Elemér, Budapest kitünő tiszti főorvosa vasárnap a következőket mondotta A Reggel-nek:

— Az influenzás megbetegedésekben még nem vagyunk túl a krízisen — és a legközelebbi na-

pokra nem is remélem a napi halálozások számának csökkenését.

A napi halálozási arányszám, sajnos, jelentékenyen megnövekedett.

Ez nem jelenti azonban egyttal a megbetegedések számának a megnövekedését, mert a halálesetek nagyobb részét régebbi szövőd-ményes megbetegedések következményei.

Figyelembe kell venni azt is, hogy a halottak között nagyon sok az agyastyán. Például a szombati 8 halott közül, akik a kerületekben a lakásukon haltak meg, négy fölül volt a 70 éven, kettő pedig a 60 éven. Az öregek ebben az időszakban más években is nehezen bírják a légzőszerveket megtámadó betegségeket és nemcsak tüdőgyulladásba, de súlyosabb bronchitisbe is belehalhatnak.

„Dőre fölfogás, hogy a magyarságot ki lehet sajátítani egy vallásfelekezett számára”

— mondotta Sipőcz polgármester vasárnap a pápa aranymiséj jubileumán tartott nagygyűlésen

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap délután a sárga-fehér pápai zászló tüzték ki a Szent István-Társulat homlokzatára, amelynek nagyteremben a Szent István-Kör tartott ünnepi ülést a pápaság és az olasz állam kibékülése alkalmából. A kapuján álló zenekar a pápai himnusszal fogadta József főherceget, Serebi beregprímást, Orsenigo Cesare pápai nuncust, Szencsényi egri érseket és Radnai püspököt. Mellettük a közönség első sorában Klebelsberg kultuszminiszter, Huszár Károly, gróf Karacsony Jenő máltai követ, Wolkenbera és Szily rektorok foglaltak helyet. Károlyi József gróf nyitotta meg az ülést. Ezután

Sipőcz Jenő

polgármester mondott beszédet.

— A pápa szüzenitása nem 1929 februárjától számit — mondotta —, hanem tizenkilenc évszázadra tekint vissza. Nekünk, katolikusoknak a pápa segítségét látva az az erőt és a bátorságot,

a nemkatolikusok is kénytelenek meghajolni az előtt az óriási szellemi és erkölcsi hatalom előtt.

amelyet a pápaság képvisel. A magyar nemzet a katolikus egyháznak köszöni a maga nemzeti létét és mindig a katolikus egyház vezette a szocialis, politikai és kulturális fejlődés útján. Egész nemzeti kultúránk gyökere a katolikus egyházba nyúlik. Viszont a magyarság is rányomta bélyegét a Duna-Tisza mentén a katolikus egyházra, úgy, hogy mi egyszerre lehetünk szívet-lelekkel magyarok és katolikusok.

Dőre fölfogás, hogy a magyarságot ki lehet sajátítani egy vallásfelekezett számára.

Lehetnek más vallásfelekezetek is magyarak, de igazán, hűvölten és alítlan a lista nemzeti magyarságot a katolikus egyház számára. A katolikus állam csak segítségére lehet az államnak abban, hogy létrehozza azt a szocialis öszhangot, amely nélkül nem tud megélni.

Sipőcz polgármester beszédét világszerte tekintették egy mult vasárnap protestáns részről elhangzott előadásra és ezért a gyűlés közönség mondatról-mondatra hangos természetnyilvánításokkal szakította félbe. Vass Józsefnek kellett volna még beszélnie, de a népjóléti miniszter a gyűlés kezdetén azt üzenté, hogy influenzája miatt nem tarthatja meg előadását.

Bolivia új háborút kezd Paraguay ellen

Newyork, február 17.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Paraguay washingtoni követe vasárnap közölte a külügyminiszteriummal, hogy Bolivia csapatai a Grand Chaco területén

újabb offenzívára készülnek.

A követ kormánya nevében argodalmának adott kifejezést afölött, hogy a paraguayi csapatok valószínűleg kénytelenek lesznek a bolíviai támadással szembeszállni, aminek következtében

újabb háborus viszály elkerülhetetlen lesz.

„A hitbizományi reformnak ki kell zárnia a képviselői összeférhetetlenség lehetőségét!”

— követelik a kormánypartban

(A Reggel tudósítójától.) Kormányparti körökben fölűneste keltett vasárnap az a hír, hogy Zsitvay igazságügyminiszter a sajtó-probléma megoldása után egyik legsürgősebb feladatának a hitbizományi reformot tartja. E reform kidolgozásánál és végrehajtásánál óriási érdekek és értekek forognak közlén. Azok a kormányparti képviselők tehát, akik visszaemlékeznek arra, hogy a földreform végrehajtása során milyen súlyos összeférhetlenségi esetek forogtak fenn, fontosnak tartják, hogy

ezek az esetek a hitbizományi reformmal kapcsolatban meg ne ismétlődhessenek.

A kívánságuk tehát az, hogy vagy a hitbizományi reform előtt kerüljön sor az összeférhetlenségi törvények régóta eszedékes szigorítására, vagy pedig

magá a hitbizományi reformról szóló törvényjavaslat intézkedjék majd a képviselői összeférhetlenség lehetőségének teljes kizárásáról.

Itt említjük meg, hogy az igazságügyminiszteriumban most készült egy telegkönyvi novella is, amelynek célja az, hogy a telegkönyvi restanciák földelozásait segítsse.

Be jó nevetni

ebben a bus féli világban — be jólesik beülni a kellemesen fűtött moziba s egy kitünő zenekar csillag melletti mellett végigkocogni három gondtalan vigjátékol! Ezt a nagyon is eszedékes élszarakozást hozza nekünk a Palace új esütörtöki műsora. Az örökhumoru Reginald Denny fog megjelenni előlünk; ugyis, mint boxhajók, ugysis, mint nécsabász... Aztán Marie Prérost, a fess, fiatal komika „Mary a Rivierán” című komédiában. Lesz ott minden: tavasz és napsütés, széplány és szerelme, sok bohó és paján furcsaság... Végül „Ferkó”, a kedvence, fogja üdvözölni közönségét és őrtalan malkával lekényyiseríti a kacajt... A kucagásnál aktuálisabb slágert igazán nem mutathatna be ezen a héten a Palace!

Nincs szénhiány!
Tatnai, sajoszentpéteri, rudolftelepi és ormospusztai
darabos szén
raktárról azonnal kapható
HALMOS SALAMON RT
a Magyar Általános Közszénbánya Rt. főelárusítója
V. Bank-utca 5. — Telefon: Aut. 126-86, 279-64

Ne keressen fel mindaddig, míg megbizatlóságunk felől nem érdeklődött ismerősöinel, akik nálunk már vásároltak.
Keleti szőnyegek, antik butorok, vitrin-műtárgyak míg a készlet tart — olcsóbban mint bárhol — kapjátok. Gépszöngyosztályunkat végleg feloszlatjuk.
ANTIKART RT. (Sternok Z. J.)
VII. Dob. és Kozincsev-utcai szökület

A biarritzi rendőrség őrizetbe vett egy magyar hölgyet, aki elvesztette emlékezőtehetségét

H. G. monogramot találtak a fehéreneműjében és egy budapesti cég címét a bundájában

Páris, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Biarritzban egy rendőr vasárnap délben megszállított egy elegáns hölgyet, aki órákon át az utcán fényfergett és megkérdezte, hogy keres-e valakit. A hölgy, aki franciául igen szépen beszélt, válaszokat adott.

Amire a rendőr jóval látta gépkocsin az őrszobába kísérrni. A kihallgatás során kiderült, hogy a hölgy teljesen elvesztette emlékezőtehetségét, sem nevét,

sem személyi adatait, sem lakását nem tudta megmondani.

Angolul, németül és egy idegen nyelven, alkalmassal magyarul beszél és

a rendőrség föllevése szerint magyar.

Az aranyhölgyjében magyar fémméretés, a fehéreneműjében H. G. monogram,

a bundájában egy budapesti üzlet címkeje van.

A biarritzi hatóság látnivalólag kért föllejárólistát a budapesti rendőrségtől a titokzatos hölgy kitéte ügyében.

Vasárnap őrizetbe vették egy Váci-uti autótároló igazgatóját

(A Reggel tudósítójától.) A budapesti autótároló körében nemrégiben föltűnt, hogy a Váci-uten

Általános Műszaki és Csemgazdasági Rt.

cím alatt egy különös autótároló létezik. A szépnyelvi cég ugyanis, amelynek Sz. Farkas Gergely volt az igazgatója, a cég-üzletében nem volt bejegyezve. A lakosság közönség természetesen az utat tudta s így az autótárolóval szembe néző utcán álló autótárolóknak igen sokan áldozatul estek. Sz. Farkas Gergely orvosi hirdetésekkel árasztotta el a lapokat s ezek utóbb derült ki, hogy

Vésőrd-traktorok, amiket jutányos áron ajánlott, nem is léteznek.

Ilyen márka egyáltalán nincs is. Sz. Farkas hirdette a Kissel-autókat is, arra azonban nem volt képessége s nem volt ilyen autója sem. A hangzatos és föltűnően előnyös ajánlatokra természetesen, nagyon sok ember jelentkezett az autótárolóval szembe néző utcán. Minthogy Sz. Farkas Gergely csúszsereg szélhámosokat küldött el, többek följelentést tettek. Először az autótároló igazgatója azonban okkor hírtelenül eltűnt s kiderült, hogy a fővárosban

bejelentett lakása sem volt. Már-már úgy látszott, hogy az eltűnt igazgatónak sikerült megszöknie, amikor

most vasárnap az egyik károsult az utcán fölismerte

s rögtön figyelmeztette a rendőrt. A rendőr igazolóra szólította föl Sz. Farkast, aki tiltakozott s arra hivatkozott, hogy ő budapesti polgár, akinek valami baja van vele, az keresse a lakását. Sz. Farkas be is mondta a lakás-címét, a rendőr azonban elmondta vele a jelzett helyre és itt kiderült, hogy hamis lakás-címet mondott be. Erre a rendőr bevitte az igazgatót a főkapitány-ság központi ügyeletére, ahol Sz. Farkas a jobb lakás-címet nevezett meg. Rövid idő alatt kintjött, hogy ez a lakás-cím is hamis; Sz. Farkasnak nincs bejelentett lakása Budapesten. A rendőrség

az autótárolóval igazgatóját vasárnap este őrizetbe vette.

Minthogy most már nyilvánvaló lett, hogy a hatóságot félre akarta vezetni, Sz. Farkas Gergely vasárnap őrizetbevétele széles körben kelt föltűnést, mert fantasztikus, merész vállalkozásával egyetlen embert károsított meg.

Katasztrófális robbanás történt vasárnap éjjel egy berlini gázgyárban

A 27.000 köbméter gáz fölrobbanása fölszakította a környező utcákat és 56 épületben tüzet és súlyos károkat okozott

Berlin, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap reggel 3 órakor Berlin weddingeri gázgyárban

egy gáztartály, amelyben 27.000 köbméter gáz volt, a levegőbe röpült.

A robbanás ereje oly nagy volt, hogy nagy közelben valamennyi ház alapotában megrögzött. A robbanás katasztrófális pusztításokat vitt véghez.

A gázgyár közelében levő 56 lakóházban súlyos károkat okozott a robbanás.

Amelynek ereje nemcsak valamennyi ablakot tört össze, hanem még az ajtókat is kivágtatta sarkaitól és föbbelnyitotta a hátsókat szintén megrongálta. Néhány pora felt, amíg az égő gázfelhő a magasságra emelkedett és közben

a környék lakóházaiban is föbbelnyitott tüzet okozott.

Szerencsére sikerült ezeket a tüzeket rövidesen elfojtani. A szerencsétlenségnek számos könnyebb sebesültje van. Az utcán tartózkodókat a szertörőpillő vasdarabok és téglatörmékek megsebesítették. A gáztartály fölrobbanás vasalatrészéből alig maradt meg más, mint néhány elgőzölt vasdarab.

Az első rönkökben az emberek nem tudták, mi történt, amíg fejük fölött meg nem látták a

szürkeszékű lánggal égő hatalmas gázfelhőt.

A közelben fekvő szerszámgyárral a robbanás egybeesése döntötte. Az épületben lakó gyár-talajdonos és felesége súlyos sebesüléseket szenvedtek, három más családtag könnyebben megsebesült. A gyár éjjeli őrre a romok alatt leltek halálra.

MEDICINÁL ISMÉT KAPHATÓ

A gázgyár közelében levő utcákat a gáztartály falainak és a fölrobbanástól utoké-
zetnek törmelékhalma borítja.

gy, hogy a tűzoltóságunk nem sikerült a szerencsétlenség színhelyét megközelítenie. A tűzoltók végül is kénytelenek voltak a gázgyár szomszédos telkek palánkjait lebontani, hogy a gázgyárba bejuthassanak. Hogy a robbanásnak nem voltak még súlyosabb következményei, annak köszönhető, hogy a fölrobbant gáztömegek fölfelé és nem oldalvást törték maguknak utat. Ellenkező esetben két más szomszédos gáztartály is fölrobbant volna

A katasztrófa okát eddig még nem sikerült megállapítani

és mivel a gáztartály teljesen megsemmisült, a szakértők csak találgatásokra vannak utalva. A környék lakói azt állítják, hogy néhány nap óta földalatti kopogást hallottak. A szakértők ebből arra következtettek, hogy az egyik gáztömeg eldugult és a hatalmas nyomás alatt álló gáz visszanyomódott a gáztartályba, ami aztán a robbanást előidézhette.

Berlin, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A Mainz melletti Weissenauiban vasárnap súlyos gázrobbanás történt, amely csak azáltal nem öltött katasztrófális méreteket, mert az utolsó pillanatban egy véletlen folytán fölfedezték.

Egy földalatti gázcső a hideg következtében megrepedt és a kiáramló gáz egy földszinti lakásban nyolc lakót megmérgezett.

Franciaországban is...

Páris, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Egy bordeauxi üzletben, amely a város fő-
utcáján van,

súlyos gázrobbanás történt.

Rövidzárlat folytán egy hibás gázcsőből kiszivárgó gáz meggyújtott és szétvetette a falat. Három súlyosan és többen könnyebben megsebesültek.

Letartóztatták egy revüszínház színészeit és görljeit - Newyorkban, mert a görölök egy strandjelenetben nyílt színen leveleköztek

Newyork, február 17.

(A Reggel tudósítójától.) A rendőrség

letartóztatta a Republic-színház egyik revüjének valamennyi szereplőjét, gyanúsított 15 színészt és görlöt.

A rendőrség azzal indokolja a letartóztatásokat, hogy a „My Girl Friday” című revü közönségekbe ütközött, mert nyílt színpadon öbcséző jeleneteket játszottak le. A revü Long Island strandján játszódik és

a görölök a nyílt színpadon vetköznek le a tőrűshez.

A rendőrség azt állítja, hogy a közönség köréből számos írelet kapott, amelyben mebotránkozásuknak adnak kifejezést.

A szerb királyi pár második gyermeke Zágrábban fog megszületni

Belgrád, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Belgrádi udvari körökben híre jár, hogy

a királyné nemskóra Zágrába utazik és ottmarad addig, amíg második gyermeke megszületik.

Sándor király ezzel a gesztussal akarja bebizonyítani, hogy Zágráb ugyanolyan közel áll az uralkodóházhoz, mint Belgrád.

VÉDEKEZZEN
influenza és nátha ellen,
öblögéssé száját többször naponta higított

salan
fertőtlenítő szerrel,
mossa kezeit szorgalmasan

salan
fertőtlenítő szappannal

Influenzánál
es az összes légzőszervek hurutos bántalmánál, valamint gyomorégésnél legjobb a

Málnási Sicilia gyógyviz
Mindenképp kapható!

Apponyi vasárnap klasszikus emlékbeszédet mondott Rákosi Jenőről, „akinek eszménye a nemzet eszményévé, gazdagsága köztulajdonná, energiája nemzeti akarattá vált“

„A jó állami sajtótörvény csak az, mely az etikai törvények formába-öntésére szorítkozik!“

(A Reggel tudósítójától.) Rákosi Jenő emlékének üdöztak vasárnap az „Otthon“-ban az irók és hírlapírók. Az emléktünnepélyen megjelentek a politika, az újságírás és a társadalmi élet kiválóságai, akik feszült figyelemmel hallgatták

gróf Apponyi Albert emlékbeszédét:

— Szabad nemzetek politikai életének két lényeges szerve van: a nép képviselete a törvényhozásban és a végrehajtó hatalom ellenőrzésében, és a folytonos, mindenható eljutó véleménynyilvánítás a közügyekről; mászóval: parlament és sajtó.

A sajtó a nemzeti akarat kialakulásának, a parlament pedig a nemzeti akarat érvényesítésének a szerve.

A sajtóban nyeri ez az akarat öntudatoságát, első felismerését, úgy, hogy már nem mint egészen keletlen nyersanyag jut oda, ahol azt véglegesen kell kialakítani: parlamenthez, kormányhoz. A parlament összehívását, jogkörét, eljárás módját tartomány és szabály írja körül: a sajtó szabad egyéni elhatározásból születik, működését csupán etikai törvények szabályozzák: jó állami sajtótörvény csak az, amely azoknak az etikai törvényeknek formába-öntésére szorítkozik. A sajtó megvilágítja és a nemzeti öntudatba viszi a cselekvési indokokat: a kormány és a parlament cselekedeteit. A népképviselet a nép egy töredékétől nyert megbízás alapján működik, ami nyilatkozatának súlyát növeli, de függetlenségét korlátozza.

Az újságíró ellenben csak önmagától bír mandátummal, a köz utólagos jóváhagyásának reményében, menten minden intézményes függetlől.

az ő összefüggését a néppel nem szabályozza törvény, az szellemi mozgalmak és erők természetes jellemeinek eredménye, amelyet meghatározni szabályozni nem lehet, amelynek elbírálásán egyedül az erkölcsi törvények mérveidök, amiből önként követhető a vele járó súlyos erkölcsi felelősség. Az író, aki szellemi nagyságával és munkája becsületességével oda jutott, hogy pártokkal és politikai vezérekkel egyenrangú félként álljon szemben vagy azok mellett, hogy ő szablon a zsurnalisztikai vállalatnak irányít, nem pedig a vállalat önéki, aki ekkép valóban fejedelmén a szellemi élet világában, mint uralkodó trónon a közönség fölött, igaz, mint alkotmányos uralkodó, mert viszont a közönség megértéséhez van köteve uralmi jogainak gyakorlása. Ilyen sajtófejedelem volt Rákosi Jenő, a maga nemében az egyetlen.

Azért nevezem egyelőre, mert a nagy magyar hírlapírók bűszke sorozatában, amely Kossuth Lajossal kezdődik és fejlődik tovább Kemény Zsigmondon, Falk Miksón, Kaas Teoron és Bartha Miklóson át, egy sem volt, aki mint politikus, amúgyra kizárólagosan zsurnalista akart maradni, aki minden más működési területet, amely ezt a kizárólagosságot érintette volna, olyan intranszignens módon utasított el magától. Kossuth nagy zsurnaliszta volt, mert nagy volt mindennek, ami történelmi hivatásának körébe esett, de nem volt főleg zsurnaliszta. Egy ember van az 1845 utáni nemzedék nagyjai közt, egyetlen egy, akinek politikai jelentősége, befolyása, sőt hatalma kizárólag a hírlapírás nyújtotta és ez Rákosi Jenő. Nem változtat ezen az ő rövid ideig tartott főrendiházi tagsága, de a képviselőházba, ahová akárhányszor diadalra vonulhatott volna be, soha lábat nem akarta betenni. Nem egyszer könyörgöttem neki én magam abban az időben, amikor politikai küzdelmeink egész párhuzamosan folytak és parlamenti tevékenységem főleg ugrante a leghatalmasabb támogatást, hogy lépjen közelembe: akár mint párttag, hiszen ez csak forma lett volna, Rákosi hajthatatlan maradt és kimondta a szót:

én a politikában csak zsurnaliszta akarok lenni! Igaza volt, úgy politikai, mint egyéni szempontból. Így emelkedett zsenije azon a téren, amelyre predesztinálva volt, a teljesítményesség legmagasabb fokára, olyan magasra, hogy hivatását úgy a többi politikai tényezőtől, mint magától a zsurnalisztikai vállalkozásnak kötelekétől függetlenül teljesíthette. Bence a magyar hírlapírás csúcspontjához jutott.

mert politikai jelentősége mellett irodalmi értéket is képviselt. Politikai szempontból nem közömbös az a képesség és az a törekvés, amely úgy a parlament szónoklást, mint az újságírást közelebb hozza a finom irodalmi érzékhez. Rákosi az irodalomból magával hozta a hírlapírásba az értelemes, világos, esiszólt magyar nyelvezetet és ezáltal

bevitte az újságírást az irodalomba.

Nem áll egyedül e tekintetben: gondoljunk csak Bartha Miklós klasszikus, főmőv magyarságára; nagy újságíróinknak ez közös erénye. Senki oly pazarul nem szórta a vezérelkébe burkolt irodalmi gyöngyöket, mint Rákosi, mert alig volt az övéhez hasonlóan termékeny elme. De ezek a tisztán formai megnyilatkozásai a hírlapírói zseninek nem lettek volna elegendőek arra, hogy Rákosit arra a talapzatra emeljük, amelyen előtünk áll s az utókor előtt állni fog. Kellott hozzá még valami: egy olyan jellemvonás, amely különösen megkapó, ha egy hírlapíró egész életművének alapvonásaként jelenik meg, tehát abban a hivatásban, amely a legnagyobb szellemi mozgékonyagot igényli. Ez a valami

az alapszeme változatlan egysége, mely Rákosi-ban megvolt, s ez emeli őt nagyjaink sorába:

ezzen a cimen el tovább emléke, nemcsak mint nagy költő, mint nagy hírlapíró, hanem mint nagy magyar ember. Rákosinak lelken, kora ifjúságától halála napjáig egy gondolat uralkodott és ez hatotta át írásának minden sorát: a magyar nemzet nagysága. Ennek a gondolatnak tanatikus rangjenszám való átélése vihette őt néha illuziókba, tévedésekbe, tudásokba; ki az közülünk, aki, mikor őt ugyanez a gondolat ihlette meg, hasonló hibákba nem esett volna. De én ma nem mondom g Rákosi politikájának bírálatát: ez a történelem feladata; ma az egyéniséget méltatom; ma engem nem érdekel, hogy mikor és milyen részletben értettünk egyet, mikor és mibebe nem. Ma azt látom magam előtt, ami minden részletet és kritikát túl fog éni, ami Rákosi atakjának szoborszerűségeit fog éni, amiből egy mélybeszék erkölcsi tartalomát adott zsurnalisztikai működésének:

a magyar nemzeti gondolatnak egy hosszú életen át való folytonos uralkodását az ő nagy szellemén.

És milyen esillogó változatosságát tudta belevinni a bőveketesen fántartott egyetlen eszme kifejtésébe! Itt azután a poéta jutt az újságíró székletére, a poéta lélek, amely magától egy gondolat minden rejtelet kimeszt és a költői nyelv, amely azokat napfényre hozza.

Igy válik egy nagy zsurnalisztának következetes munkája tömegszegszítővé, az ő eszménye, a nemzet eszményévé, az ő gazdagsága köztulajdonná, az ő energiája nemzeti akarattá.

Nehéz ma megállapítani, hogy mi lesz nemzeti politikánk jövődoheli módszere; de bízom követeljen az okosság, az alandó világáramlatokba való beilleszkedés, a számolás a hatámi viszonyokkal, amelyekbe belesodortatunk; a mozgató erő, a nemzeti tényező csak egy lehet: a nemzeti energia, a nemzeti gondolat, valami, a hivatásukba való hit, a magunkba való tartóztatatlan ragaszkodás. Ezekből pedig több van birtokunkban, mert Rákosi élt és működött; keresebb volna, ha ő nincs. A nemzeti erkölcsi erénygűjtésnek nagy akkumulátora Rákosi Jenő; ez az ő megbeszélhetetlen öröksége, ez az ő történelmi jelentősége. Az ő élete döntő volt abban, ami a nemzetre nevező döntő; az ő lelke nagy volt abban, ami kétségben fölül áll:

a szebb jövőben, amelyet bizakodva remélünk, benne lesz az ő munkája; ez az ő hathatatlansága.

És itt megállók; mely megilletődéssel hagyom abba a szót, amelyet neki szenteltem, neki, aki annyi írást szentelt nekem. Nem báványt állítottam hallgatónim elé, hanem embert, aki egy hosszú életet át dolgozott, szenvedett, néma örült és akinek egyetlen vezérfonala volt, amelynek megszakadni az ő halálával nem szabad s amelyet tovább kell fonunk: a magyar nemzeti küzdelem fonálát.

Apponyi beszédét sürűn szakította meg a föltörlé taps, a beszéd befejeztével pedig sokáig ünnepelték a szónokot. Harsányi Zsolt mondott ezután beszédet:

— A lelkebe Rákosi belevéselt örökidőkre egy rajzot, egy határozatosan fejlődő Magyarországi rajzát, Rákosi mindig ezen a rajzon dolgozott, mint író, mint számíró, mint brilláns fordító, mint bátorító vagy vizsgáztató kritikus és mint újságíró. A legnagyobb szenvedés érte, amely csak éhbet embert, nem jutott el az igéret földjére, de látta, hogy a magyar szellemi kultúra megmaradt egyetlen fejezetünknek, amelyet nem lehet kieszarani kezünköl. Most, hogy elköltözött,

a mesteriség büszkeségével kiáltjuk: Mi is a toll emberei vagyunk, testvérei vagyunk a toll hivatásában!

Ekkor lehallott a lepel Rákosi Jenő köbevéstet képmásáról, amely Lányi Dezsi szobrászművész megkapóan közvetlen alkotása és Harsányi a szobrot átadta az Otthon-Körnek.

Az amerikai flotta norfolki municioraktára vasárnap fölöbbsant

Newyork, február 17.

(A Reggel tudósítójától; távirata.) Az amerikai flotta norfolki municioraktára vasárnap a letegező röpült. Az eddigi hírek szerint csupán három halott van, a sebesültek száma igen nagy.

A hidegben elpusztult vadak miatt vizsgálatot indít a földművelésügyi miniszterium

(A Reggel tudósítójától.) Az idei rendkívüli tél, a siberiai hideg és hó — amint ismeretes — szinte példátlan pusztulást vitt véghez az erdők és mezők vadállományában. A rengeteg hó miatt nem jutottak eleséghz a vadak, az éhségtől elgyönyörültek és így nem bírták ki a nagy hideget. Amint illetékes helyről értesülünk, vasárnap már hivatalosan is megállapították, hogy az utóbbi hetekben rendkívül nagyarányú volt a magyarországi vadállomány pusztulása:

az özek, nyulak, foglyok és fácánok harminc százalékát pusztult el a hidegtől és éhségtől.

Ez a pusztulás annál súlyosabb, mert époen az utóbbi három évben mutatott nagyobb leüleletet a magyarországi vadtenyésztés és az életreredmény az idei tél most tökéreette. Nem lehet azonban miandit a rendkívüli tél rocsására írni. A földművelésügyi miniszterium ugyanis az új vadászati szabályrendeletet kibocsátásánál époen az ideán külön elrendelte a hasznos vadak teli etetését és a kártékony vadak mérgezését. Amint a földművelésügyi miniszterium illetékes osztályán közöltek velünk, most rövidesen

kivizsgálják, nem terheli-e mulasztás a vadászterületek tulajdonosait vagy hérióit

a vadak elrendelt teli etetése körül. Ez a teli etetés — amint mondják a miniszteriumban — az ideán ugyan körülményes, de a legnagyobb hidegben és hóesésben sem lett volna lehetetlen.

Övatosságból szopogasson

Szent István gyógymaláta cukorkát

mely a nagy távortékh Szent István malátahivonatból készül
Kapható a cukorka- és fűszerüzletekben
1 doboz ára 16 fillér

A Szent István cukorkák általánosságban arról ismerhetők föl, hogy mindegyikbe a „Szent István“ szó van préselve

A Szent István csokoládék és bonbonok nemes anyagból készülnek

Gyászruhák
4 óra alatt
Horváth és Halász
Teljes gyászruhakezítő vállalat, IV. Váci-utca 26.
Teljes gyászfelszerelések speciális taktura

Ujtátrafűred-Magas Tátra
Dr. Szentágh Palacs-Szanatorium
Egész éven át üzemben.

Bethlen miniszterelnök március elején Genfbe utazik, hogy figyelemmel kísérje a kisebbségi kérdés tárgyalását és tájékozódjon a nagy Máv.-kölesön kilátásairól

(A Reggel tudósítójától.) Két hét múlva, március 1-én kezdődik Genfben a Népszövetség nagy érdeklődéssel várt tanácsülése, amelynek napirendjén a kisebbségi kérdés is szerepel. Ismeretes, hogy a Népszövetségi Tanács Straßmann német külügyminiszter kivánságára fog a kisebbségek helyzetével és a kisebbségi eljárás reformjával foglalkozni, ami természetesen

Magyarországot is közelről érinti.

Egy másik kérdés is tárgyalás alá kerül, amelynek magyar vonatkozása van, még pedig: *Frignes főherceg pára a jugoszláv állam ellen*, amelyben a belgrádi kormány egy új visszahívta a jugoszláv bírót a döntőbíróssághoz, mint ahogy annak idején a Britanniakormány tette az optánspórnban. Mivel Magyarország nem tagja a Népszövetségi Tanácsnak, természetesen a Tanács ülésén nem

szólhat hozzá ezekhez a kérdésekhez, de a Reggel értesülése szerint

Gróf Bethlen István miniszterelnök elutazik Genfbe, hogy informatív tárgyalásokat folytasson politikai és pénzügyi kérdések felől

a világ vezető államférfjaival és pénzügyi szakembereivel. A miniszterelnök személyesen kívánja megállapítani, hogy a kisebbségi kérdés tárgyalása nyomán milyen atmoszféra fog kialakulni és hogy

Magyarország ezenül milyen politikát folytasson a szomszédos államban élő magyarországi érdekeiben.

Gróf Bethlen legutóbbi genfi útja tudvalevően összefüggésben állott a Máv. részére fölcendő nagy beruházási kölcsömmel és a miniszterelnök most is tájékozódni fog egy nagy Máv.-kölesön kilátásai és föltételei felől.

Botrányos jelenetek között megsemmisítették a cipészipartestületnek a kézműveskamara mellett hozott határozatát

(A Reggel tudósítójától.) A különböző ipartestületek vasárnap ismét a határozatokat egész sorát hozták a tervezett kézműveskamara ellen. A leviharosabban tiltakozott a kézműveskamara törvényt szemben a budapesti cipészipartestület rendkívüli közgyűlése, mely azon csak a foglalkozók mintegy 12 százaléka jelent meg. Az elnökö Pintér Vilmos egyhangú határozattal elvárta a kamara mellett, s ezért a szólás szabadságot olyan önkényesen kezelte, hogy Dorobácz János részrehajlással védte meg az elnökséget, sőt Rozsnyai dr. iparhatósági biztos is tiltakozott a közgyűlés irányzatos vezérése ellen. Jobab János főszózatlása közben formális botrány tört ki. A szavazás elrendelésekor újra

Érdekes, hogy a 3900 tagot számláló nőiszobáipartestület közgyűlésén szintén csak 406-an jelentek meg, akik 229 szavazattal 155 ellenében elvetették a kézműveskamara föllátásának tervét. A kődar- és esztergályasipartestület 2 szótöbbséggel a kézműveskamara mellett döntött. A mőhímezők, a fehérművésztűk és az ócsmesteriek vasárnapi gyűléseiken egyhangúlag a kézműveskamara ellen foglaltak állást. Ugyanezok a kézműveskamara ellen szavaztak Mátészalka, Budaörs, Dombóvár, Tét és Győrgyaszóntmáton ipartestületei is.

Lengyelországnak Németországgal szemben nincs támadó vagy hódító szándéka

Varsó, február 17.

(A Reggel tudósítójától.) Zalesky külügyminiszter egy angol hírlapíró kijelentette, hogy

a lengyel kormányok Németországgal szemben támadó vagy hódító szándéka nincs.

A lengyel kormány mindent elkövet, hogy a két ország közötti közöli megegyezést és együttműködést hozhasson létre és kész arra, hogy Németországgal olyan szerződést kössön, amely

mindkét állam területi integritását fölesélyesen bizte-ítja.

küldt a vihar, mert kiderült, hogy előre kiállított szavazóedülmát osztottak ki.

Az elnök az iparhatósági biztos tiltakozása ellenére is, az előre elkészített edülmékek megejtette a szavazást.

A szavazatok összehasonlása után mégis a derült ki, hogy az ipartestület 221 szavazattal 218 szavazat ellenében elveti a kézműveskamara tervét. Amikor ezt az eredményt egyes funkcionáriusok úgy akarták megváltoztatni, hogy 12 kamaracélesen szavazatot megsemmisítették, újabb botrány tört ki.

Az iparhatósági biztos erre az elkövetett szabálytalanságok miatt megsemmisítette a szavazás eredményét.

A halott Vázsonyi védi a sajtószabadságot

A sajtó: a lelkiismeret. A lelkiismeret pedig, jól tudják, nem népszerű. Az ember nem szereti a lelkiismeretét; ha lelkiismerete nem volna, sok minderre képes volna, amire így nem vállalkozik. Nem szeretik tehát a sajtót sem és sobasem szeretik a hatalmasok. Nem szeretik a szabad sajtót; kívánják volna inkább egy jól nevelt, jól fegyelmezett, jól hagyakorolt lelkiismeretet, kívánják volna olyan tükröt, mely sobasem mutat számárfületeket, hanem mindig ragyogó szépségű Adonist és mindig fényes bölcsességet. Amde a tükrök a számárfületeknek számárfületeket mutat és ha bölcsesket nem talál, nem vonzza vissza sugáryával bölcseséget. Megvan tehát a sajtónak az a nagy vétké, ami megvan a lelkiismeretnek. Lelkiismeretnek nem kell a sajtó, kellene inkább igazság, amely szolgálkészen kifényesíti a nagy urak cipőit, igaznak, ki látogatni a lömög fölakadását és ha mégis valami rongyos, éhes alak be tud jutni az ur elé, nos, hát akkor az inas föladata az, hogy mentse meg a gazdája szívét a meghasadástól és dobja ki a kéregét. (1898 március 13.)

A sajtónak szerepe ma még sokkalta nagyobb, mint volt 1848 márciusában és annakéltte, sokkalta nagyobb és sokkalta súlyosabb. Mert a sajtóra vár az a föladat, hogy ezt a közönbőséget, ezt a kégyelemszeretetet, ezt a piháságot, amelyet a reakció annyira használt a maga céljainak előzésére, egy látszóalkalmatosságig megteremtse, hogy ezt a visszahívást a maga célszerűségével, a maga dacosságával, a szellemi és erkölcsi erők szuverénitánsok bíróságával olonsúlyozza és a régi szabadság szellemét, a régi önföltámaszt, a régi demokrátkus érzést a lelkekben fölélesze. A sajtónak szerepe az, hogy a sajtó azt a szabadságot, amit a közvéleményről kapott 1848-ban — mert a sajtó a szabadságot nem a parlamentnek köszönkeltte, a parlament csak utólag párséltte meg —, hogy a sajtó ezt a szabadságot a közvéleménynek haldája meg az, hogy az elöl közvélemény fölébresszi, föltámaszja. A sajtó az agitátor, aki mindennap megtartja a maga gyűlést, valahányszor a rotációs gépek ontják a hírlapoldányokat. El lehet foglva egy országban a gyűlések szabadsága, de addig, amíg lapok jelennek, addig mindennap egy óriási népgyűlést tartanak azok, akik azt a lapot olvassák, mindennap megtartja a maga nagy, szervezeti népgyűlést a lap az olvasóközönységével, a tanításával és igazgatásával, a szó nemes értelmében veve az igazságot. A sajtó a pap erkölcsi és vallási erejével bír, amikor hitet, reményt és bizalmat ébreszt szemben az önkényvel, szemben a szavonyak és aranyok hatalmával. A sajtó emellett az igaz jogvédő, mert bármilyen intézményekkel akarják elfojtani a sajtót, a paraszokat, a keserűségeket, amíg fönnáll a sajtó, addig mint egy ókori intézmény, az aztlum, az atárához menekülnek minden fölözött és azt ottan el nem hurokhatják, mert a sajtóban szerepel közvélemények, lelki és erkölcsi erőnek izmossága megöaltalmazza. (1912 március 15.)

NEM

állunk meg a megkezdett uton!

Jannings és Greta Garbo után

DOLORES DEL RIO

PREMIERT ADUNK

A FILM CIME: „AZ ELJÁTSZOTT ASSZONY“

CORVIN
KAMARA

...Nebéz csinálni egy remekművet, de elég egy gyermeknek a kalapácsa, hogy azt a remekművet fönkretegye. Ne legyenek tehát büszkéek az öök kodifikálására, ne legyenek büszkéek arra, hogy az a kalapács lezuhogott már az esküdszékre és hogy most ráit a sajtóra és a sajtószabadságra és ne is higgyék azt, hogy a sajtónak bármely megrendszabályozása célravezető. A sajtó nagyon hosszú életű, rendszeren túléli az ellenfelet és eszükbe hozom önknek azt a francia mondást, hogy „qui mange du pain en meurt“, higgyék el, hogy aki úsdáírót eselt, az igazán néphal! (1913 november 11.)

Halljuk őket döregni újabban a kapitalizmus ellen, halljuk a szózatukat, hogy a szellemnek munkásait föl akarják szabadítani a kapitalizmus igazából, hogy a szellem munkásai ne függenek a gonosz kiadóit és nyomdai vállalkozásoktól, hogy legyen a szellem szabad, mint amilyen szabad a lelkiünk, amikor elröpül belőlünk a magas egokbe. Magyarországban ezenül a virilizmus be van cíve már a sajtó jogába is, ahinek nincs pénze, annak nincs sajtószabadsága, ahinek nincs pénze, az nem nyomathat ki tetszése szerint immár egy szerény proklamációt vagy rápiratót sem, mert nincs nyomdász, aki kelle biztosított nekül erre vállalkoznék. A szellemi munkást tehát fölszabadítják olyan módon — a sajtónak hívatászerű munkásairól szólv —, hogy fönkretekzik a hírlapi vállalkozást, lehetetlené teszik a lapok megjelenését és neegyszerű szociális érzékekkel, gyöngör-demagógiával csinálnak egy fejezetet, amely a lapok hívatászerű munkásainak jogokat ad, de aminek következménye az lesz, hogy hírlapállalatok fognak egymásután elpusztulni. (1913, november 20.)

HIREK

A rosszak

*Engedjétek hozzád a rosszakat,
Kiket mindenki más megdósz,
Kik nem mehetnek senki máshoz.*

*A galád hazudozók jöjjenek
Felpattanva az aljas harccal,
Edesded fejük fértatva.*

*A kegyetlen kéjencek jöjjenek
Nyálas hevíktől izgatottan,
Düllöt szemük vérrrel-fulottan.*

*A kárörvendők is jöjjenek
Adáz kéjüktel boldog gondban,
Es harsogva, hogy: ugy-e mondtam?*

*Jöjjenek az erőszakoskodók
Tigrismorogással, jult harccal,
Hátuk mögött a jajsavakkal.*

*A sóvárgó irigyek jöjjenek
Csikorogó, izgó, pusztá foggal,
Es körmük-cája vad marokkal.*

*A szívtelen kerétyek jöjjenek,
Amint sarkán legörbült ajkuk,
S a góg fagyos palástja rajuk.*

*Mind jöjjenek, iróstató sokan.
Dúlva, hörögve és röhögve,
Kik elátkoztattak örökre.*

*A jóknak jó. A jók ne jöjjenek,
Mert áldók, tisztá vételeknek
Kék mindenségben létegenek.*

*De ah, a rosszak boldogtalanok.
Szörnyű bajukban szenvedőket
Megölcsem, megöldöm őket.*

Harsányi Zsolt

Nyuljunk zsebünkbe!

Valaki, akinek nagyobb a zsebe (és a szíve), mint a húsága, a 20 fokos hidegek dermesztő napjaiban *A Reggel* utján ezer mázsa szemet ajánlott föl a szegényeknek és didergőknek. Ez a nemesszívű, jó gondolkodású, talpig ember ezer mázsa szemet küldött úgy, hogy *megtiltotta, hogy megnevezék*. Nem inkasszárt a nyilvánosság előtt azért a gesztusért, amellyel pedig éppen a nyilvánosságot segítette meg. Ez volt Pesten. Ugyanakkor Bécs legrózsibb és legtekintélyesebb lapja, a „Neue Freie Presse” 99.000 schillinget gyűjtött a szegényeknek.

Ez a től egyedlen büntető hidegével, járványos betegségekkel (és a nagy munkanélküliséggel) *valóban alkalom arra, hogy megnyissa a zsebet az, akinek a zsebében kívül szíve is van*. Tudjunk, hogy hálátlan földadatra vállalkozunk, amikor a *mai adóztatási rendszer mellett* a tehetősebbeket és a szerencsésebbeket, enklőz-tetjük arra a szociális kötelességre, amely tulajdonképpen az állam és a főváros *volna*. Tudjunk, hogy mit jelent ma adót fizetni és senkit nem lehet uogatni arra, hogy a kötelező őrjási adón kívül még önként is vállalon kötelező és segítő adakozást. A háború előtt minden ember joggal hihette, hogy hamarosan bekövetkezik az az idő, amikor a szociális kötelességeire ráchredő állam maga fog gondoskodni az inségesekről.

De hát közben volt a háború, az irgalmatlan béke és polgáraival együtt rogyosodott az állam is. A háborúutáni Európában még a győztes államok sem tudják teljes egészében teljesíteni azt a karitatív-szociális kötelességet, amelynek vezrlő motívuma a szívségason tul az okosság. Hiszen minden nyomoronyhító akció tulajdonképpen *társadalommen-tés*. Biztonsági szlepe, amely eltünteti a hangosabb légedetlenséget, viszont *garantálja a rendet és a nyugalmat*.

Hát erről van szó. Akik számára ez a rend még a mai világban is jökélt és gondtalan-ságot, szép, fűtött lakást, kereseti chance-okat,

jövöt és reménységet jelent, az hálálja is meg valahogyan ezt a jökélet, amelynek jogosságát és törvényességét egyébként perccig sem vitatjuk. Gondoljon néha rájuk is és ablakából nézzen át olykor a tulsó oldalra, ahol azok állnak, akiknek púncs, akiknek nem sikerült olyan jól, szóval, akik oda jutottak, arra a bizonyos tulsó oldalra, ott szuevedtek a háboru-ban és ott dideregtek a béke huszfokos hidegében is.

Kötelesség? Vannak olyan kötelességek, amik még akkor is kötelességek, ha nem rendelkeznek róluk se törvény, se rendelet és ha miutasztásuk nem jár büntető szankcióval. Mert akármennyi adót is szed el az állam — még mindig vannak, akik, ezeket az adópanaszokat nem tudják és sosem is fogják megérteni, egyszerűen azért, mert olyan mélyre nem nyulhat az az adóztató kéz, hogy leérjen hozzájuk is. Itt vannak azok, akik semmi adóterhet nem viselnek, egyszerűen azért, mert nem viselhetnek és — még mindig jobb igazságtalanul tulajdonzatva lenni, mint akár igazságosan is koplalni és éhezni. Ezeknek a legszegényebbeknek hiába magyarázzuk meg, hogy milyen igazságtalanok a nagy adók, amikor ők olyan nagyon-nagyon szeret-üenek igazságtalanul fizetni, mondjuk, csak évi 20.000 pengő kereseti adót. Nem, kérem. Ezek sosem fogják szívükkel fölmenteni azokat, akiknek bőségesen van. Ezeket az embereket csak úgy lehet megbékíteni, nekik a nagy adók türelhetetlen igazságtalan voltát megmagyarázni, ha — *adunk nekik*. Ezer mázsa ingyenszén — ilyen adomány, persze, kevészebből és kevészebből is telik. De egy gombot mindenki kinyithat a kabátján. Valami, pár fillér csak fog akadni a legund-teresebb gazdagok zsebében is, ha belenyul-nak, nem kézzel, hanem lélekkel is. Nyuljunk zsebünkbe!

— **A Kovács-fivérnek egyike könyvelt írl, de a vizsgalóbiró elkoboztatta.** Bozay rendőrtanácsos egy rendőri kézsültség élén kiszállott a budapesti Madaeb-nyomdába és Lengyel Ernő vizsgalóbiró végzése alapján *lefoglalta a nyomdában készült: „A szidó világszövetség beszédelme az emberiség” című könyvnek több ezer példányát.* A 250 oldalas, regényfor-májú, finom papíron nyomtatott mű szerzője-ként Chaldeus Simonot tüntették föl, a nyomó-dás során azonban *Kovács Árpád, az ismert Kovács-fivérnek egyike jelentkeztél szerzőként,* akindel a rendőrség ugyanevak házkutatást tartott és számos könyvpéldányt lefogalt. Kovács Árpád a vádtaanáshoz folyamodott föl a lefog-lalás ellen, ahol *Oltrubay Dező elnöklete mel-lelt a törvényesség a följelnyomást elutasít-totta.* A vádtaának határozatát azal indokolta meg, hogy a *könyv tartalma a büntetőtörvény-könyvbe ütköző hitfelelet elleni ígatás.*

— **A hercegprímás tizenegy napnyüvendéket szentelt föl vasárnap délelőt.** A nagyböl első vasárnap-ján *Serédi Justinian* bíboros hercegprímás szom-lyesen pontifikálta az ünnepi ájtatoságot az egy-letni templomban, ahol éppentül II. ötédes szemina-riumú nyüvendéket szentelt *diakonussá* és jelkésen személyesen végezte el két fiatal terencendit szer-zetes első ünneplés megünneplését. A földisít-tett templomban elsőnek a két szerzetes járult a primás elé, aki *egy-egy fűrtöt rávett le a hajukból* a tonzura jelképeül és rájuk adta a teher karintet. Ezután *a II. szeminaristát áldotta meg* és adta rájuk a stólat és a pállást. A szent mise vege a herceg-prímás into beszéddel becsatolta el az új áldoz-rokat.

— **Bud miniszter nevével szélhámoskodott egy fiatal házaspár.** A zalaegerszegi törvény-szék vasárnap értesítette a budapesti rendő-rséget, hogy *csalás és egy aktió miniszter ne-vével való szélhámososság miatt* elrendelte egy fiatal házaspár, *Nagy Sándor és felesége, Bá-lázs Irma körözését.* Nagykék azzal a nesesével jelentek meg *Zalahát községben,* hogy ők *Bud miniszter rokonai* és mitán az állam mészkö-bányát fog nyitni a község határában levő Római-féle birtokon, az *új bünyálat nagyszerű állásokat tudnak kieszközölni.* A mesét sokan elhiték és a reménybeli állásokért sokan je-lentékény előleget adtak Nagykéknek, akik vé-gül is *megszöktek.* Nagy Sándor a körözövel szerint *vol csasú hiatalnok.*

— **Jacobi Öllvér** előadása a Cobden Szövetségben. Hol nap este *Jacobi Öllvér,* a Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója *„A külföldi kölesznák jálhasznossá”* címmel előadást tart a Cobden Szövetségben.

— **Házasság.** *Havas Jenő* a hó 24-én tartja esküvőjét *Székely Annussal.*

— **Ne engedjenek föl láncenküli autókat a Svábhegyre.** *(Panaszos level a Svábhegyről.)* Igen tisztelt *Vasas ur,* épületes látvány-ban lehetett volna része vasárnap egész nap a nagy kirándulóforgalomban a Svábhegyen, ahol sokszor örökre elakadt a forgalom azok miatt az autók miatt, amelyek elég könnyel-mően lánc nélkül szaladtak neki a hegynek. Ezek az autók természetesen összevissza csuszáltak, befordultak az örökbe, *áldára az utat,* úgy, hogy a mögöttük vagy fölülről jövő autók utasainak és sofőrjeinek kellett akarva, nemakarva összeállni, hogy a zátonyra ju-tott kocsikat nagybezen az utfeztre vontas-sák, hogy aztán sokszor óras késedelem után maguk is *folythassák utulat.* Ezen a bosz-szantó mellékkörnyéken kívül azonban ezek az autók nemcsak önmagukra, de minden más autóra is a legkomolyabb életveszélyeséket és éppen ezért celszerű volna, ha a főkapitány-ság *szívesen megállná, hogy az autók hólánc nélkül végigjárak neki a Svábhegynek.* A hegyre vezető út följaratánál álló órszem egyszerűen állítson meg és küldjön vissza minden kocsit, amely *únnes hóláncal felszerelve.* Másik pa-naszunk a következő: az új svábhegyi út be-ákarításán igen sok ember dolgozik ugyan, de ezeket az embereket rosszul dirigálják, mert *eddig csak ott kaparták el a havat, ahol az út anyag is széles és sima,* ahol tehát az autók nyugodtan közlekedhetnek, *visszont a Lőránt-út előtt levő meredékhöz, ahol az autók alig tudnak fölkapaszkodni még hóláncal is, eddig még hozzá sem nyultak.* Soraink szíves köz-lésért köszönetet mondva, vagyunk kitűnő tisztelettel: *isz teljes cím és névaldás.*

— **Körözik a Pompadour-kézimunkaszalon tulaj-donosai.** A Wesselényi-utca 52. szám alatt Pompa-dour-kézimunkaszalon címen *Schmiedek József* és *Gizella* egy évvel ezelőt csinos kézimunkaüzletet nyitottak s főképen *elcsengenyelt úri családok drága kézimunkaigénytelnyeit* vették át bizományba. Schmiedek az átvett hómiknál nem számoltak el s amikor tömegesen följelentet tetek ellenük, *megszöktek.* A törvénysek *csasvny értesítélet a rend-örseget, hogy a testvérek ellen elfogatparancsot adott ki.*

— **Halálos vízvezetékfosztás.** Vasárnap délután *halálos szerencsétlenség történt a Szondi-utca 73. számú házban* a befagyott víz-vezetékű cső olvasztása közben. A cső az első emeleten fagyott be egy *kis zárt helyiségben,* ahol *Malatinszky János hásfölügyelő egy kis faszékelyhöz vitt be,* hogy azzal olvassza ki a befagyott csövet. A szerencsétlen embert a székely megölte. Kihivták hozzá a mentőket is, de már nem segíthettek rája. *Malatinszky felesége,* amikor megtudta, hogy mi történt, *cseszéletét vesztette,* a mentők részcsítették se-gélyben.

— **A Rákóczi-uton kleseti az autóból egy nevelő.** Különös baleset érte a szombartól vasárnapra vir-radó *északi Szatmári Alaco* kispeszt nevelőt. Szat-mári Alaco a völgyével autón jött be Budapeztre, ahol színházba voltak, majd ugyanevak autón akartak Kispestre visszaférni. *A kocsi a völgyen vezetett,* Szatmári Alaco a hátsó ülésen ült. Alac indultak el, a fiatal nevelő a Rákóczi-uton kleseti a nyitott kocsiból s *oly súlyos sérüléseket szenvedt,* hogy a mentők a Szent István-kórházba szállították.

— **Megölt a füst három kisgyermeket.** *Nyír-egyházról* jelentik: *Kovács János* kárpitos három kisgyermekét egyedül hagyta a lakás-ban, amíg ő az üzlethe ment. A kályhából kipat-tant egy szikra, amely füstet okozott és a *füst a három kisgyermeket megölytölte.* Az apa és a munkájából hozatéró anya már *holttá ta-lotta* a három gyermeket.

— **Külön kozmetikai osztálya van a Török-patfának** (Király-utca 12), ahol minden szép-ségipólis szer. kozmetikai cikk és illatszer leg-jutányosabban kapható.

The advertisement features a detailed illustration of a glass bottle with a dark liquid inside. The bottle has a long neck and a cork stopper. A label on the front of the bottle reads "DIANA SÓSBORSEGYES". The bottle is set against a dark background with some decorative elements.

járványos időben megbizható barát:

Gruber J. és özv. Popper Zsigmondné fájdalommal tudatják, hogy szeretett nővérük.

Özv. Böhm Lipótné

szül. Gruber Lina

folyó hó 16-án, 70 éves korában el-hunytt. Temetése folyó hó 18-án dé-lután 1/3 órakor lesz az új rákos-keresztúri izr. temetőben.

— Rothermere lord vasárnap a főpolgármesterrel is közölte, hogy szobrot emel Rákosi Jenének. Vasárnap reggel a „Pesti Hírlap” utján közölte Rothermere lord a magyar közönséggel, hogy megtiszteltetésnek venné, ha a magyar főváros elfogadná fölé az elhunyt Rákosi Jenő szobrát, amelyet az a köllségére egy magyar szobrászművész alkotna. A lord elhatározását vasárnap táviratban tudatta Ripka Ferenc főpolgármesterrel is, akit arra kér, hogy akár egyedül, akár megfelelő bizottság közreműködésével valassza ki a szobroszt, aki megalkossa Rákosi Jenő szobrát. A főpolgármesteri felkéri a lord a szobor formájának és felállítás helyének megválasztására is és újból kijelenti, hogy a legnagyobb örömmel bocsátja rendelkezésre az emlékmű teljes költségét. Rothermere lord végül arra kéri a főpolgármestert, hogy amennyiben ajánlatával egybeért, még március elsője előtt kábelszöveggyel értesítse őt Newyorkban elhatározásáról.

— Parlamenti indítvány a cementkérlet ügyében. Peyer Károly szocialista képviselő legutóbb a képviselőházban interpellált a cementkérlet ügyében. Beszédét államtitkár válasza azonban nem elégejtette ki és ezért indítványt tesz, hogy a Ház ennek az ügynek a felülbírására parlamenti bizottságot küldjön ki. Peyer adatai szerint a cementkérlet 187 szazékkal emelte a békébeli árakat, holott a munkabér tele a békébelinek, anyagfelhasználás pedig egyáltalában nem több ilyen békébeli ár emelést megindokolni.

— Sándor király „fővényhozó tanácsot” alakított a fölöslettel szükpútna tagjaiból. Bolgrádól jeltelt A Reggel tudósítja: A legfelsőbb fővényhozó tanács tagjait a király vasárnap nevezte ki. Közöttük Jugoszlávia miniszterelnökének nemzeti bizottságának tagjait, a fölöslettel szükpútna tagjait, a tanács első képv. Jovanovicsot, a legfőbb fővénybíró volt elnökét nevezte ki. A fővényhozó tanács és a fővényhozó tanács feladata lesz, a jövőben hozandó valamennyi fővény előzetes megbeszérése.

— A pápa vasárnap táviratban köszönte meg a magyar felsőház örvözlését. A pápai állam megalakulásának emlékkönnében a felsőház táviratban üdvözölte XI. Pius pápát. Vasárnap buda Pápai Hírlapban a felsőház elnöke a következő választást kapta: „I. ferencz atya halála után hiszünk a magyar parlament felhozásának idejéig és kívánjuk, hogy anyabizottság neves értelemmel szolgáljon a katolikus tradíciókhoz, his és szeretettel magyar nemzet főtartókatallal haladásának mindenkor biztosítsa. Gaspari bíboros.”

— Bartos János még e héten lemond maudatmaról. Néhány hét előtt megírta A Reggel, hogy Bartos János, a pápai kerület képviselője, aki ellen különböző párok és eljárások voltak folyamatban, ezekben rendezése után lemond maudatmaról és kivándorol Amerikába. Megírta azt is, hogy a kereszténypart a megüresült maudatmaról Huszár Károlynak fogja följárulni, aki így a Munkásbizottságtól visszatér az aktív politikába. A pápai kerületben A Reggel cikkének megjelenése óta élénk agitáció indult meg Farkas Tibor érdekében, aki a nemzetgyűlésnek értékes tagja volt és akét Bartos lemondása után képviselőjelöltné kívánunk följelteni. A kereszténypart vezetősege, hogy a Farkas Tibor érdekében folyó agitáció ellensúlyozza, arra az elhatározásra jutott, hogy Bartosnak minél előbb le kell mondania a maudatmaról, hogy így a választási agitáció Huszár Károly érdekében teljes erővel megindulhasson. A pártvezetőség már meg is állapodott Bartos Jánossal abban, hogy néhány napon belül, de mindenesetre még ezen a héten bejelent lemondását a Ház elnökségének.

— Halalozás. Csorna Sándor királyi tanácsos, nyugalmazott. Mav. 15 felügyelő. Csorna Andor hírlapírókollegánk öccsétjét vasárnap délután 3 órákor temették el a rákoskeresztúri temetőben. Az elhunyt, aki mérnöki praxis után négy évigében át szorgalommal és kiváló szakértelmével dolgozott a Mav. szolgálatában és ezonáltal ismert nyugdíjra volt, boldoknak és tisztának szent körökben utolsó utóra. — Selmő György székelyvárosi műszaki főtanácsos, a Gellért szálló és fűrdő műszaki üzem vezetőjét, aki a Gellért egész üzemét irányította, vasárnap délután 3 órákor temették el a farkasréti temetőben. A székelyvárosiak és Budanest fűrdő városnak képviselői és nagyszámú, előkelő gyászoló közönség jelent meg a temetésen. — Csukasi Földi ny. iskolai igazgató 78 éves korában elhunyt Buda pesten. Ma délután 3 órákor temetik a rákoskeresztúri temetőben. — Jurányi Ferenc, a Tiszazsálya ut. alapítója és elnöke Szegeden elhunyt. — Hőgyes Ábrám „Pesti Hírlap” régi, érdemes alkalmazottja Margit-körúton hirtelen rosszul lett és agyvérzés következtében meghalt. — Salan a fertőzéstől morór.

Legjobb februári műsor
Tabarinban

Lis pesti notesz

1. A hóban megrekedt *Riviera-expressz* utasai valóságilag megostromolták Székesfehérvárról a pesti szerkesztőseket, hogy az istenért, ki ne járjon palotához a nevüket.
2. Még ez is az influenza noteszéből való: Ket influenza priundonna telefonon érdeklődött egymás láza iránt. Az egyik aztán így bucsuzott el a másiktól: „Pa, edesem és becsületsevevára, javulást kívánok!”.
3. Egzrebréut pedig a múlt heten negleg megszánt az influenza miatt minden társadalmi élet: tömegesen mondtak le minden meghívás, ha valahova becsüongott valaki, a szobalány mindenütt azt a sztereotíp választ adta, hogy a nyugtásos vagy méltóságos asszony nem fogad, mert ennyi az anyyi láza van. Úresék voltak az összes maudai élmerek, a szobalány, a zenék, meg a Gerlaudában is alig létezett egypár ember. A múlt het volt a pesti influenza fekete hete...

— Erettségi-biztosítás. Egy pécsi bankgazdáj, Dusbaba Főnás, érdekes, újfajta biztosítást vezetett be intézetében: az érettségi-biztosítást. Mint ahogy az életbiztosítás sem az élet biztosítása, természetesen az érettségi-biztosítás sem azt jelenti, hogy most már nem kell félni az érettségi vizsga esélyétől. Az érettségi-biztosítás — mint a prospektusból olvassuk — azt jelenti, hogy a diák azon a boldog napon, amikor az érettségi-biztosítást kézhez kapja, bizonyos összegét is kap. Ennek az a titka, hogy a diákok, amikor belép a gimnázium első osztályába, egyenlősen betétkönyvet ajándékoznak meg, ha kötelezi magát, hogy hétéltől tovább egy pénzt, vagy legelőbb 50 fillért lesz hozzá az érettségi napjáig; így kamja meg aztán ezt a pénzt az egész hétélt, kamataival együtt. Előbb a kis tőkétől így új existenciáját segítő elő az életbe lépő ifjú ember, vagy följöhet a további tanulmányaihoz költségeit. Ez így egészen szép és kecses, de csak az a kár, hogy — nem biztosítás, a biztosított ugyanis voltaképpen nem kap egyebet, mint a feltehető tökét és annak kamatait. Külföldön, ahol az érettségi-biztosítás már régen ismeretes, a biztosított diákról, ha tanulmányai meghalnak az a szerencsétlenség ért, hogy csak egy kőből az a szülő és nem tudja folytatni tanulmányait, a biztosítottot gondolkodik. Miért ne lehetne nálunk is ilyen igazi biztosítás az érettségi-biztosítás?

— Januárban 571.000-rel emelkedett a német munkanélküli száma. Berlinből jeltelt A Reggel tudósítja: A munkanélküliesség január második felében nagyobb mértékű volt, mint az előző év január második felében. Január második felében 571.000-rel emelkedett a munkanélküli száma, miután január első felében 400.000-rel emelkedett.

Gutenberg Kénykivádatallat alakította a Váci utcai helyiségekből a Váci utca és Eskü út sarkára, új helyiségebe. Az új helyiségek ugyanis a hatalmas forgalom lebonyolításra szükséges létszámúak és ezért a vállalat az Eskü út alatti sarkának megfelelő helyiségeit egy költségtérleten bérosztta, bizonyos üzlethelyiségeit építtette át.

4. Egyik konzervatív napilapunk, amely az egész magyar sajtóban egyedül találta tulenyeknek az új sajtótörvénytervezetet drakói paragrafusait, vasárnap számában valóban emelkedett thangu és kitűnően megírt cikket közölt Concha Győzőről, abból az alkalomból, hogy az Akadémia elhatározta, hogy kiadja összegyűjtött műveit. „A nemzeti geniussz sugallta — írja a cikk —, hogy az Akadémia kiadja nemrég elhalt nagy tudósunknak ezeket a műveit, amelyek vele együtt nem szálhattak sírba.” A telefon persze egész nap csengett Concha professzor ur lakásán, akiről fölösleges is talán megmondanunk, hogy a legújabb érzéseinek örökösét alig győzte halála hírelt entalati az érdeklődők előtt... (Szatcsense, hogy meg nem törvény az új sajtótörvényt, mert a cikkirő levedésére alaposan rákérthető a szerkesztő is, a kiadó is. Foly...)
5. Rákosi Jenő halálával megüresedett a magyar Pen-klub elnöki állása. Az új elnökjelöltek között Ambrus Zoltán és Bethlen Margit grófnét emlegetik, miután Harezeg Ferenc elhárította magát a megtiszteltetés.

(e.z.)

— Harmine bécsi vasgyarban megáll a munka a sztrájk miatt. Bécsből jeltelt A Reggel tudósítja: Az „Arbeiter-Zeitung” szerinti a sztrájkny következtében hétéltől kezdve 30 bécsi vasgyár szünteti be a munkát. Határoz rács és lövéművészet lesz ezáltal munkanélküli.

— József főherceg fölölvását tartott vasárnap a „Hungaria” bajtársi egyesületben. A „Hungaria” Magyar Technikusok Egyesülete vasárnap tartotta közgyűlését, amelyet megjelentelt József és Archidöl jövevények, valamint dr. Selye Kálmán rektor ezetesevel a meggyeloni egyes társai kaza. Böhmény Sándor egyetemi tanár megnyitóbeszédét után József főherceg elonszolt föl a kerületi pályájából részleteket és a fölölvásást ezekkel a szavakkal fejezte be: „A magyar faj kiválósága a világháborúban minden nap újabb és újabb ragyogó hősöttekben nyilvánult meg és katonánk örözetlen huzásága, alkotkészsége mindent megtett huzánk megmentésére. Az éseletekkel pedig ama kell megmentésünk, mint a keresztényességnek a hitét megalott szentjeit.”

— Julius Aussenberg Budapestre. Az amerikai Fox-filmgyár európai vezérigazgatója, Julius Aussenberg ma este Budapestre érkezik. Aussenberg a filmgyár azért küldte Budapestre, hogy a készülő nemzeti filmgyártási rendeltető vonatkozólag egy kormánykörtökben, mint a filmzakma körében információkat szerezzen. Aussenberg vezérigazgató tisztelőre bánykertet is fogunk rendezni a esőtörtéki Dolores del Rio-premier után. Ez a film ugyanis az amerikai Fox-filmgyár egyik legnagyobb produkciója.

— Egy helyenves nyelvtanár — szélműsséggel gyanusitának. Vasárnap előgato parancsot adtak ki Brenner Lajos 70 éves korszébeli nyelvtanár ellen, akit többen esadás miatt jelentettek föl. Az öreg nyelvtanár, aki valoban öbly nyelven beszél, legutóbb Kapuvárról tartózkodott, ahol az úri esaladok örömmel fogadták és nagyobb öszegget adtak át neki, hogy nyelvtanárként tarsson. A följelentők szint Brenner a pesti bíróságra is nyújtalmat elűnt.

Vidékiek, akik körüvelünkét meqkapták, utazási kedvezményként március 1-ig vehetik igénybe. Kívánságra körlevelet küldünk

A nagy hideg és hó miatt

FEHER-HÉT

1 héttel tovább tart

február 23-ig

Február 22-én Pénteken csak egy napig
Világhírű Bemberg-selyemből készült **3:58 P**
női harisnya 470 helyett ...

Postai megrendeléseket utávéteillel pontosan eszközlünk!

DIVATCSARNOK

RAKÓCZI-UT 14.

Vasárnap holtan találtak egy házaspárt a Tabánban

A Tabánban szolgálatot teljesítő rendőrnek vasárnap reggel feltűnt, hogy *napok óta nem látta azt az öreg házaspárt*, amely a Gellért-hegyi-út 59. szám alatt

a lebontott ház pincéjében lakik.

A rendőr lement a romok alatti pincébe s itt az öregeket, Császár Jánost és feleségét agyagom fekként holtan találta. A rendőri bizottság, amely a rendőr értesítésére kiszállt a hely-

sziure, megállapította, hogy

a szerencsétlen házaspár 5-6 nap óta fokozták holtan

az elhagyott pincében. Hogy megfagytak-e, vagy esetleg tüzelelőt keletkezett szénegáz okozta haldoklót, azt egyelőre a rendőrvizsgáló nem tudta kideríteni. Császár János és felesége holttestét — a halál okának megállapítása végett — a bonctani intézetbe szállították.

Somogyi és Bacsó halálának vasárnapi évfordulóján emlékkünnepet tartott a temetőben a szociáldemokrata párt

„Állítsátok végre a tetteseket bírák elé.”

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap, Somogyi és Bacsó halálának kilencedik évfordulóján a szociáldemokrata párt emlékkünnepet tartott a Kerepesi-úti temetőben. Délután három órára a két sír körül mintegy

1500 főnyi főmeg

gyülekezett, a szociáldemokrata képviselők és fővárosi bizottsági tagok vezetésével. Somogyi Béla levegője és leánya és Bacsó Béla özvegye a két fejfa mellett állanak. A munkásdalárda éneke után az emlékkünnep szövege, *Mórács Géza országgyűlési képviselő* lép a sírhoz.

— Kérem, gondolt és küzdelemmel felt emelkedni el Somogyi Béla és Bacsó Béla halála óta — kezdte beszédét. — Kérem esztendő óta minden évfordulón kijönnök ehhez a két néma sírhoz, hogy megkérdezzék: *Kiért, azért elment a meg testvérad?* Mert *Kiért szelleme óta meg ártot.* (Közbejöttások: *Főmeggyilkosok!*) Az a szellem, amely megölte Jáurest és Matteottit is.

Somogyi Béla és Bacsó Béla nyava gyilkosait meg ma sem ismerjük. (Közbejöttások mindenfelől: *Dehogy nem?!*)

Ma ismét megkérdezzük enuál a sírnál: *Hol lével, igazság?*

Állítsák végre a tetteseket bírák elé!

Megtorlást követelnék hangosan, állhatatosan és mindaddig, amíg meg nem kapjuk. A mértékek elhullott vére megtermékenyíti gondolatainkat és erő ad, hogy tovább küzdjünk az igazságért, a demokratikus jogokért. Somogyi és Bacsó az igazságért, a demokratikus eszmékért haltak meg. Ti meggyőzőitek, elhagyótok, ne esnégedjétek!

Az emlékhözsdét után a háttérben munkás-körös cselelt. A rendőrség nagyobb készütséget vezetett a temetőbe az emlékkünnep idejére, de *semmitféle rendzavarás nem történt.*

— Vasárnap ismét két budapesti rendőrtisztet helyeztek vidékre. A budapesti rendőrtisztületben az elmúlt hetekben nyugtalanságot kellett, hogy több régi budapesti rendőrtisztviselőt *vidékre helyezték át és helyüket vidékről fölhívták.* rendőrtisztviselőkkel töltötték be. Vasárnap két újabb áthelyezés történt: a helyigymenisteri rendelt dr. Kárpis Edé rendőrkapitányt Békéscsútra, Gálffy Dezso segéd-fogalmazót Nagykanizsára helyezte át. Helyükre két vidéki rendőrtiszt került.

— Bákosi János emléke a Petőfi-Társaságban. A Petőfi-Társaság vasárnap délelőtt tartotta meg februári fölévesszülését, amelyen Császár Elenőr elnöki megnyitójában *kegyreleles szavakkal emlékezett meg Bákosi Jenőről*, akinek szellemét elől — mondotta — fájdalmas hódolattal hajol meg a Társaság. *Hamlet jellemből hasonlítottá alakját*, hol költő, hol tudós, hol publicista, de *minden vonatkozásában magyar és célja ugyanegy*. Bár hozzánk, Petőfi-hódolókhöz — mondotta — a költő Bákosi állott legközelebb, benne mi is az *egész ember* siratjuk. — Az elnöki megemlékezés után *Lampérth Géza* nagy érdeklődés mellett jelentette be, hogy *Frasno Vellani Dionisi*, a jeles fiatal olasz költő *száz Vellani költeményt fordított le olasz nyelvre s az olasznyelvi Petőfi-kötet „Antológia Petőfihoz” címen most jelent meg.* A folytatásul *Jakab Odón* humoros novellával szerepelt. *Máday Gyula* *Czoból Miaka* verseiből olvasott föl, *Uj Hegedűs Sándor* Petőfi, Jokai, Mikszáth évfordulóján, *Leóni Hűség* című előrel és költészetét ismertette, végül *Hacos István* költő vendég, *Rebia Margit* és *Mihály László* verseit mutatta be.

— Párisban francia-nemet diákegyesület alakult, amely a kormánytól kap szabványt. Párisból jelenti *A Reggel* tudósítója: Párisban francia-nemet diákegyesület alakult, amelybe francia diákokon kívül a francia főiskolákon tanuló német diákok is helyetnek. *Az egyesület szabványt alapít a francia kormány adja.* Vasárnap újult meg az új klub a Sorbonne közelében, szép könyvtárral és olvasó ékezközhelyiséggel.

— Tizenkilenc főnyi legénységével elhagyott egy francia vitorlásbárka. Párisból jelenti: *Az „Étoile du Sud”* bouthéni vitorlásbárka *Plymouth* mellett *19 mátróval a földfelszín elcsúszott.* A személyzetet elvesztettek tartják.

— Hoover új leszerelési konferenciát akar egybehozni. Newyorkból jelenti *A Reggel* tudósítója: Hoover elnök hivatalának átvétele után azonnal föl akarja venni az 1928-ban megszakított *göfi leszerelési tárgyalások folytatását.* Howard angol nagykövét tegnapi nyilatkozata után washingtoni politikai körökben meg vannak arról győződve, hogy Anglia szívesen látja Hoover kezdeményezését és hogy esetleg *még ez évben lezárhat majd az új leszerelési konferencia.*

— Tizennyolc halottja van a tajvani föltöltőda égésének. Londonból jelenti *A Reggel* tudósítója: A tajvani föltöltőda romjai ából eddig *18 halottat találtak elő.* A tűz átharapódott a szomszédos föltöltőda iskola épületére és az intézet 10.000 kötetből álló értékes szakkönyvtára is elpusztult.

— Vasárnapi filharmonikus főpróba. A *Filharmoniai Társaság* VI. bérteli hangversenye három orosz művet és egy orosz zongoraművészt szorallat meg. A műsoron *Glazunov „Caucasus”* nyitánya, a *Csajkocsiki b-moll versenymű Horowitz*, *Wladimir* interpretációjában és végül *Stravinsky* híres *„Sacre du printemps”* ja is szerepel, alig fizezhet övel a viharos emlékt, a párisi Theatre des Champs-Elysees botrányba fulladt bemutatója után. Közben természetesen bejárja Európa és Amerika nagy zenei gócpontjait s ezidőszent is állandóan műsoron tartják a világ legkötőbb zenekarái. *Méltón*, Stravinsky reprezentatív műve mellett a *legtöbb orosz szerzemény csak mint a német, vagy francia zenekultúra halvány utóhangjainak szerepelhet.* Kötséget kizáróan, Stravinsky is sokat tanult a modern franciától, de östetése, *egy szépszékelő-sza orosz intézmények, az orosz balladok atposztrójában gyúlt lángra.* (Fokir, Rakst, Diagleff, Nijinska, Karschina, Pawlova egyedülálló művészi teljesítményei adtak szárnyakat Stravinsky fanatizálóknak.) A „Sacre du printemps”-ban ásziai monofónia, a pogány orosz idők sajátosan elkülönülő világa kelrele, de a *primitív évezredekbe való visszavetítéshez ugyanakkor szükség van a modern idők vívmányaira:* magassági kormányra, sebességkapcsolóra, volánra, még — *Wells időgépeire is.* Mert ritmus, dinamika, színek és széthúzott szörmvezetékek szuveren permutációján, ötletszerűen szibogó obyvások caskadeján keresztül juthatunk csak el a *legnyitább réteg jenséges mosdatatlanságára.* Kötségetlen azonban, hogy a zenei község átlaga számára könnyebben hozzáférhető e mi a rivalda fényében, *Horowitz*, *Wladimir* szintén először szerepelt nálunk zenekarral. *Csajkocsiki* túlzésének, dagályos stílusú kissé távol áll művészetének hívós, nemesen tartózkodó előkelőségétől, Horowitz bámulatos finomsággal tudott beleoldani a zenekar vezérlő szörmájába, *Levadna a virtuozitás órái bábeliével.* (Bőleg szédítőbb virtuozs és egy-személyben gyöngédebb lelkű költője aligha van ma a zongorának.) Orfisi síkben emeltet a *kitűnő, de kissé leterjes zenekar, amelynek Dobozyni* különösen Stravinsky és Glazunov műveiben briliáns leudulást vezetett. — V. M.

— Veres esztádi báboru a Csángó-utakban. *Simon Peter* Csángó-utca 4. szám alatti vendégház esztádi pörtyvart közben *csángóan este egy kessél egy men-szóra a jelszóval*, hogy az asztalon a *Kunakéni körháza* mellett szállított. Megsérült a vendégház, *né Szabó László* gyári munkás is, aki *Szabó Péterrel* került. Szabóit a mentők köztették be.

— Oszkában naponta 50 spanyolnáthás beteg hal meg. Londonból jelenti *A Reggel* tudósítója: Oszkában a *spanyolnáthájárában reszedelmes merveket állított.* Alig van ember a városban, aki ne volna spanyolós. A hatóságok minden erőfeszítéssel házbábolának bizonnyult, hogy a betegeteket elküldözték. Az orvosok legnagyobbbáre szünien beteg. *Naponta átlag 50 ember hal meg spanyolnáthában.*

— Gázmérgezés a koksztelenen. A *Révész* utcai gázgyári koksztelenen *csángóan fővezés ázmeréses léteget.* A telep munkásai, akik *Pilisbányánál* föl jöttek be a gyárba, egy *hözös tekerben ártottak ából szombaton este ártottak jantól a gázból.* A kocsyváros *gázolt hal marékot ossát felt,* egy *be-dig, Turk József*, aki *gyógyt* gyújtott, *ázt el-hélt is szüvedett.* A munkásokat a mentők részesítették segélyben. Turk Józsefet pedig körháza szállították.

— Moissinak előadás közben kézbesítettek az auzja haláláról szóló hírviratot, az igazgató felbe akarja szökíteni, de Moissi végül jászította az előadást. Newyorkból jelenti *A Reggel* tudósítója: *Alexander Moissi*, aki jelenleg Newyorkban vendég-szerpel, *iraikhus körülmények között értesült édesanyja haláláról.* Iseu *„Kisértelek”* című darabjának *harmadik fölvonása ából kézbesítették neki az édesanyja haláláról szóló hírviratot.* A színház igazgatója felbe akarta szökíteni az előadást, Moissi azonban ragaszkodott ahhoz, hogy *betegezzék közben az előadást és végül jászította a harmadik fölvonást is.*

— Vasárnapi hangversenyt. *Elek tea*, akik egy klubra szüpadárol esztáított el a hangversenyterem dobogóján, *első ária: dal és táncok* ála vasárnap délután a Zeneakadémia. A művésznő *énekelt és táncolt, előbbi bönnyedés és áden esztáig hangzalt, utóbbi kissé — operakenesposztusok.* *Molnárky Oszkar* főleg régi magyar dalok stílusos előadásával váltotta ki a nagyszámú községg tejszenyilvánítását.

— Vértés Marcel estélye Párisban Miss Európa tisztelőre. Párisból jelenti *A Reggel* tudósítója: *Vértés Marcel* festőművész szombaton estélyt adott a Miss Európáért választott *Simon Erzebet* tisztelőre. Az estélyen a párisi magyar kolónia több ismert tagja is megjelent. A magyar szépegykormányú korára és diadalaira fölényesen rácsífoló okossággal nézi az eseményeket és mulat a budapesti lapok túlzásán, kivált ami a *párisi ántidélak: állítólag hotelszobákat megtöltő tömegét állít.* Miss Európa jóízű humorral konstátolta, hogy *sem a párisi szabványok nem halmozták el tallettekekkel, sem a autóggyárosok nem állítottak köcsöt a lakása elé, de azért változatlanul örül győzelmének, természetesen...*

SZÍNHÁZ

Reggeli levél

Mondja, kedves A Reggel,

mit jelent ki ma Reggel?

— Mától kezdve nagyon meg fogom gondolni, hogy mit jelentek ki, máris trenirozom magam az új sajtótörvényre: fiatal életmet mégsem akarom a vármegye börtönében, talpig voston, pécses strázákban tölteni...

— Képzeltel pedig, hogy mennyire örülnek neki, ha egymár hétyig nyugodtan alkalmazzák magától...
— Tölem mindenki nyugodtan alhatik, akiknek hiszta a lelkiismerete. Az új sajtótörvényt azonban, fájdalom, mintha azoknak a kedvéért készült volna, akik mindenóron és mindenképen nyugodtan alhatnak aludni. Akik nem szeretik azt a tükröt, amely a szemükkelten arcukat mutatja nekik és mert a becsületesség ilyen ilyenükön, boldogan rágnak a földhöz és törnek darabokra. Csak aztán meg ne ragadják a kezüket a cserepeken...

— E komor hang e vidám vacatban!
— Mindenkinek teljesíteni kell a kötelességét. Ennek a vacatnak sazezerenyi olaszója és hite van, a magyar társadalom minden rendű és rangú létezője, örök, szépségek, orcsók, fésztecsék, ügyvédek, katondiszitek, földbirtokosok, mágnások, miniszterek és egyéb főtanácsosok. Ezeknek jelenti ki ma reggel e vacat: ha a sajtótörvénytől förrény lesz, akkor ezáltal nem szolgálhat a szív és meggyőződés melletlen igazságáért...

— No, de ma még szabad a vásár? Ma még a vendes hangon beszélgetünk?

— Ma még igen. Mirel szolgálhatok tehát?
— Mindenkiféle a vendes hűi beszámolóval. Mi a véleménye a „Royal Family”-ről?

— Azt mondják, hogy ezáltal igen lesz a drámaírás, a dialógus új formája, rendezés. Sok beszéd, kevés cselekmény. Nekem, őszintén szólva, nem nagyon tetszik. Fulságosan elcsúgyok közzelével! Magyar színpadokon, a jó, langyas, átlag színészek mindig akkorát bukók, mint egy ház, megadnap már a kulca sem nézte meg őket. Ill mindig csak az meli, emilen coll is valami: vagy a tehetségnek az a forrása, amelyet a publikumnak is azonban melege kell, vagy — csak — az ügyességnek az a már majdnem orfenai virtuozitása, amely szemel-szaját elképzeléstől. A „Royal Family” erőszakosan „publikumképesít” a tehetségében, ha ügyes is. Im sorva, ropant kérdés az: hogyan, szerzőnek tehetsége pedig egyetlen jelével, a harmadik fölönös „csinos” zárolkorditja ért csupán. Amikor Göthné oly szépen, oly díszkrélen, őszintén, s valóban minden kelisszabusogatás nélkül meghal, ahogy ill a Cavendish-ek a fe-

séges Varsányi Irén intésére bejönnek, be-lődulnak, lassan és föltartóztatathatatlannal, mint az ár, — ez a kép szép és dekoratív. De ez viszont a rendező érdeme. Kérés ez a színész „couleur-local”, cselekményileg szegény, s bizony jóval egyszerűbb a gazdag és élvezégyerjesztő reggelinél, amelynek pompás jelenlével a darab elindul. Fájdalom, az indulását sokkal tovább a végén sem tartanánk, ha közben Zombory Mercedesnek kisbabája nem született volna (eszeménjen kacsu, szűzi alakja, édes, finom kis arca, vonaglott a sikerért való aggy, nehéz küzdelemből) s ha Rajnai (aki egy sorozatnyi szűrkébb alakítás után, mintha csak dopingolva lenne: újból legfrissebben és mindenkiféle magával ragadóna jelentkezik) időközben Indiát meg nem járta volna, amit rajta kívül egy magával hozott kakadu és egy eleven színpadi hindu megjelenése is oly meggyőzően bizonyít. Hogy a második fölönös fiúllója mily bravuros, hogy valóban a legbriliánsabb színpadi! Igoz. Haha, elsősorban Varsányinak! De csúni legyen és maradjon az egész? Nem, my dear Miss Forber és Mr. Kaffmann. Búnapeszen ez a sorány kis meséske s ez a nem is ökonomikusun csúfolt dialóguszatag az idvőséghoz nem elég, még ha oly bulás témáról van is szó, mint ez a cigány-színésznépség! Azt néznék meg, ha ezt Molnár még egyszer — harmadszor — megírja! (Kélszer már megírta: a „Testén”-ben és az „Ibolya”-ban!...)

— A szereplők? Az előadás?

— Az, igen! (A darabot nem is kell megnézni, csak az előadást!) Szemfényvesztőben stílusos és kulturált. Schol (Newyorki!), ilyen gazdag, a legkisebb részleteig ily gondolat fölszerelt színpad, mint a pesti Viaszínházban! Berendezés, világítás, architek-lura — minden a legfőképzetesebb e legcéleliserébb magyar színpadon. A másik oldala a dialógusok, a szinte filharmónikus hangszerrel ensemble jöttek. Göth melegszerű, joridás „Oszkár”-járul. Somlay kissé passzive „smaragd király”-ával s a fölbiékkal: Gazi Mariskával, akik mátrázolás újjaságában alig ismertünk meg, férjének, Gárdonyinak (az ill fésztelelméltó ripacsnak) társaságában. Malldri, Silkey, László, sőt Hajnassy is jól szerepeltek...

— Az Andrássy-aton van siker, hallom!

— Valóban. A két kabaré sikerarajfkája, egy lötszik, intermitálva lör a magasba. Míg a Teréz-kövyton a mulkóri műsor sikerült jobban, ezáltal az Andrássy-ati vacat ki a rezd. A műsor péca de resistance-ának Nádas Sándor pesti életképét, a „Nagy cipőben kis fű” című egyfölvonásot tartom. Ez a kis darab, Pestnek, a pesti utcáknak és teraknek, szicáró könnyűen keresztül is mosolygó előjátja. Egy rongyas Fishoról szól a darab, akik a gyermekbíráóság elé állítanak, mert rjébetán jár bazu. S a kis csodoltról kisül, hogy családfontartó, derék, komoly kis férfi, aki fölmúlt nővérét gardirozza a völégényével a moziba, akinek ő gyűjl kelengyét s ekinék az erkölcsöire — a völégénynek pedig a pén-

sére! — vigyáz... Akiből szóval — ember lesz! Ezt a „Nagy cipőben kis fű”-t valóban nagy, szöges, ormóttan cipőkben, térdig érő, rongyas kaputban, város parókában, aragadó, szeplős pofácskával Gál Franciska játssza, téglapörösre festett arcával, quikkant járó, lágra-mereztett szemével egy Bakács-téri kis Huckleberry Finnt varázsolva magából. Rilkón volt alkalmunk ily maradekélkülű üdeségében élvezni a kéngés és fitos és gúgtesélec hegyetlenkedő kis színpadi hercegnőt, akivel a rossz színigazgató bácsikat szökták illesztégetü odahaza. (Higgye el, jobban ill neki, hogy nagy cipőben ilyen kedves kis fű, mint az, hogy kis cipőkben olyan nagyon nagy nőnek képzelt magát.) A tárgyalást Franciskán kívül Peti, Andai, Abonyi, Szász Lili és Stejani Alice szerepeltek végig. Porró sikere volt.

— Egyébként?

— Briliáns a Törcöl cigányzenés kis vidéki förtétele is: a „Pillangó”, amelynek az igazán, már az anatómia agyondicsért Petin kívül (csudálatom, hogy a Vigzínház még mindig...) az az angyali Vaszary Pirokka a hősnője. Egy piroskás éjjeli pillangót játszik ebben a csikorgó hidegben, csaból egy kis városban, Sopron és Győr között, nemzetszínházi tehetségének azal a fűs, gaminés mellékhajtásával, amely ezt a nagyszerű kis színésznőt már régen a kabaré elmaradhatatlan szövjévé aratta. Abonyi finom, halk, szimpatikus. És a kasszában rőrésre és boglyásra kiandoláza Kékény ehorzik, de hogy! (Keresebb több lett volna, drága Ilona!) Drága Ilona egyébként szerepel még Rodcaux-ral, a híres pesti komikerrel is egy Harmath-dactlban, amelynek címe: Fedák „Pista nő”-je alkalmából: „Zsazsa bácsi”. Szellemesek! No de fiatal házasokkal szemben helyénvaló lehet egy kis el-nézés... Hangulatos és finom Farkas Imrének egy kis zenésjátéka is, amelyet Petőfi verseire írt és komponált, patfogyan, kiesel juzzze hangszerrelre ugyan, de kiesira ill se néznék. A rékongyénzi, hogy ne mondjam darázslevek. Andai kölegény körül igen helyesen sürgyölő-gölli-forgolódott a Cochran-gyrlök mintájára, más jól megteremtett két kis tenyeres-talpas: Beke Alice és Krajnik Mária... S ha még Békeffy briliáns darabjáról és friss konferanszáról, továbbá a Fred Markusz néven világhírű Markusz-Alfréd-társaságban, egy kis operettal a Teréz-kövyton is szereplő Hatász Imre idom kis boházatáról is beszámolok — (a fiatal írő darabja az első, amelyben a csak saját darabjában játszó Békeffy is szerepel csallán!) — beszámolóim már régre értem. Kelle-mes este volt...

Josephine Baker

március 1-én kezdi meg vendéglátását a

ROYAL ORFEUMBAN

A szinte példátlan érdeklődésre való tekintettel a jegyek árusítását már e hó 20-án, szerdán kezdik meg a Royal Orfeum pénztára és az összes jegyirodák.

Helyárak: 1.50—12.— pengőig

A már most megnyilvánuló vidéki érdeklődésre való tekintettel a Royal Orfeum igazgatósága levélben vagy táviratban is elfogad előzetes jegyrendeléseket. A postán rendelt jegyeket a jegy érvényességi napjának déli 12 óráig tartja fenn a Royal Orfeum pénztára.

E hó 20-tól a Royal Orfeum pénztára délelőt 10 óráig egész nap folyamán árusítja a márciusi Baker-vendégláték jegyét.

MIGNON
(LOYD-PALOTA)

Zongoristai:
BERETTVA SÁSZLO
INTIM ÉS HANGULATOS SZOKRÁKOZÁS!

1929 színházi szenzációja az Andrássy-uti Színház új műsora

Most már kétségtelen, hogy Budapesten legnagyobb siker a Fővárosi Operettszínház MISS AMERIKA

— S a Teréz-körút?
 — A Nyugati pályaudvarnál kezdődik és az Erzsébet-körútnál végződik...
 — A Teréz-körúti Színpad!
 — Az is ott van a Teréz-körúton. Teréz-körút 16.
 — De az új műsor, az Isten üldje meg!
 — Arról sokkal többet igazán nem mondhatok, mint amennyit már eddig mondtam. Legelőbb a comédia del l'arte-t. Pásztor Árpád egy triss, ötletes, igazán mulatságos kis jelenetét (Bodó Ica volt benne igen aranyos) emelhetném ki mégis. Nagy Endre Gárdonyi-darabja a múlt műsor „Apám uram” hangulatának költőire készült, s régi recsepét szerint írta. Nőt is két Salamon-darabját. Ami őszintén elragadtott, az Lányi Viktor eszékénuma nassikája egy kis operettben. Egyébként a műsor...

— S mi újság az influenzafronton? Emelkedés vagy csökkenés?
 — Inkább csökkenés. Szombatra felig még belegen berukkolt a Király-Színházba Fedák is, pátszékes ház fogadta és ünnepelt. Vasárnap egyébként becamolt a Park-szatunáriumba, innét jár be az előadásra. Meggyógyult Bajor Gizi is, holnap este már előlétsza... Átábrornak-beli szerepelt, de betolak még a Newtinnél Fővárosi Aranka, Aczél Hanna, Békány Aranka, Nádya és Abonyi, A Vignél, Magyaránál, Fővárosinál e pillanatban senki sem beten, a Városból kibelegetett azonban a „Hoffmann mesé”-ből Halmos János és Somló József. A Királyból pedig Bárony Rózi partnere, Felkei Kamill, Vasárnap este más táncolta helyette a Sacher-beli híres „Zsuzsi”-charlestonot. Ugyancsak itt értesültem a kulisszákat mögött Mészáros Gizától arról is, hogy a kurcsu Mészáros Pólit melyik beteg már két hete... De az iradalom is kivessi részét az influenzából. Kellően is súlyosabb formában támadta meg a Kiváló Surdani Miklóst, akinél az influenza középfülgyulladásal is komplikálódott, csütörtökre azonban, szerencsére, állományban némi javulás állott be. Beteg azokéknál Szomoró Emil is, semmiestre sem súlyosan, amint arról Szomoró Dersától örömmel értesülök...

— Az összes influenzásoknak gyors javulást kívánunk. Igazán nem valami különös szórakozás egyben tölteni a tavasgot...
 — Amelynek egyébként már vége is van tulajdonképpen. Amár a Városban most próbájak csak amolyan istenigazában a „Szepesárdás”-t. Farkas költő ur ömlettsága legnagyobb operettjét, Békeműltében játszik és csupa fiatal ember minden szereplője... Nehéza nap és itt a premier. Még egy hír a Városból: a ma esti „Denevér”-előadásra Adelt Falus Edith kisasszony csekkli, akiket a hozzáértők nagyon szép operaszínpadi karriert jósolnak.

— Es mondja, kérem, mi legyen az Új Színház új premierje, a „Vakablak”?
 — Szerzőjét sokkal tehetségesebbnek tartom, mint azokat az ifjú műnagyságokat, akik alkalmi hízelgések nyomtatványain keresztül alighogy betarokodtak a színházi közéletbe, máris viládszékű pázókkalet szerepelemek elevenek és voltak fölött. Ez a Boross Elemér nevű fiatal ember, akinél különben azonnal átadom a szót, hogy maga mondja el azt, amit a darabjáról érdekesnek tart, egy roppant csöndes, komoly és eredeti ifjú. Legutóbb a Fővárosi Operettszínház egyik műtőjében Kabos játszotta az ölképeszt kis dramolehjel — egyébként hírlapira — hogy írta lehesse. A rendelkezésére bocsátott beszélgetni a beszélgetőket vallja a „Vakablak”-ról.

— Darabom három felvonásból, hat képből áll s elejétől végig egy háttérben játszik. A háttér felvonásán, munkatérben, egyik cellában, tróféjában, kapornájában és udvaron. Figurái

tipusok, akik ifjúkori nyomoromnak ismerősei. Temája egy halálra ítélt nőnek, Levin Máriának, a „javíthatatlan”-nak és Kurcsu Jánosnak, a „notórius”-nak szerelmi története. A halálra ítélt Máriát a harmadik felvonásban föl kéne akasztani. Itt azonban fordul a darab: a térvény, az írói paragrafus, a gépezet megáll — nem lehet akasztani, mert az asszonynak gyereke lesz... Justh Gyula és Orsolya Erzsébet játsszák a két főszerepet.

— Kissé zord. Nem?
 — Ezt kérdeztem a szerzőtől magam is, de meggyalogattam, hogy nem olyan komor, mint ahogy látszik... Másik zord hírem: Lengyel Menyhért és Karinthy Frigyes közösen írtak színdarabot. A címe „Közvetlen föl”, alcíme: „Drámáink és betörők”...
 — Hát csak hamar egy kis édesseggel. Ne-hogy lidércekkel álmodjak az éjszaka.
 — Hát ha szereti az „érett nyugatindiai banán”, akkor közölhetem, hogy csütörtök délelőtt közbesíttették a Royal-Orfeumnak a

belügyminisztérium szerleplést engedélyt — Josephine Baker számára, aki a jövő hónapban Pásztor Árpádnak egy kis — képzeltje! — prózái darabjában fog föllepni az Orfeum színpadán. Egy francia nurse-öt fog játszani, aki amennyit magyarul is fog beszélni, mint amennyit általában a francia nurse-ök magyarul tudni szoktak. Ha jól értem Zerkovizót, holnap egy holnapután este már meg is érkezik, hogy a darab próbáin résztvegyen. Egy másik attrakciónak lesz az új műsorban a „Rokki Twins” című Dolly-szerű testvérpár: két remek táncosnő. Milyen édesseggel szótalkhatnék még?
 — Egy szelét pletykámmal.
 — Van a dandártéri hotelék között egy finom, esőndes, mi kis hotel, amelyet „Vadpörös hotel”-nek neveznek a felső tizerében: minden való idekölthető a palas tartamára ugyan- is. A múlt héten két új „való-szoba” nyitottak a vadpörös hotelben...

Beszélfilmjárvány tört ki Amerikában, ahol a közönség egymásután buktatja meg a néma filmeket Teljesen átszerelik az amerikai filmgégyártást, még Chaplin készülő filmjében is minden szereplő beszél, csak Charlie marad néma

(A Reggel tudósítójától) Az amerikai közönség már döntött. Példátlan

kasszasikerek sulyával büntet az Újvilág a beszélő és hangulandó film mellett — a néma film rovására.

Mi, Európában és mindenekelőtt itt, Magyarországon meglehetősen szépségszel tekintünk a legújabb amerikai produkcióra. Pedig, hogy akár bizalmat, akár bizalmatlanságot előlegezzünk ennek a filmtípusnak lépésnek, ahhoz feltétlenül szükséges, hogy megismerjük az egész ügy arányait. Az arányok: gigantikusak, míát minden, ami Amerikát lényegében hozza és mind minden, ami egy nemzetiparában forradalmat okoz. Ott kezdődött a dolog, hogy az amerikai mozgószínházok becélték, amely 1913-tól 12 éven át állandóan ücckedett. 1923-ban stagnált. 1925-ben pedig lényegesen visszafejtődött. A legnépszerűbb filmstárok is megbuktak, ekkor yelétől magukat az amerikai muzsok a drága műtítségükre és music-hall produkciókra, amelyek kétszázévé szállt meg a film. De ez a kísérlet nem vált be s a válságos grábban született meg a második életre a kísérlet, a beszélő film. John Barrymore „Don Juan”-ja volt az első habortyutáni beszélő film, amelyet a Warner Brothers 1926 nyarán mutatott be Newyorkban és

sietve rendezkedett be beszélőfilmgégyártásra, nemcsak Hollyvoodban, de Newyorkban is, ahol a piac pangása miatt rég bezárták a nagy stúdiókat.

Az újászülették filmkonjunkturához rögtön esatlakozott két kollézsális amerikai vállalat.

A Western Electric Company (az amerikai telefon és telegraf hálózatalat) és az amerikai Radio-Corporation, amelyek saját beszélőfilmgégyártó vállalatok. A Radio-Corporation már többször óriási üzemszeruokot bérrel saját termelési képi számára és azt tervezte, hogy ezenkívül az Egyesült Államok valamennyi nagy városában saját filaszínházát épít, ahol meglehetősen magas helyiárak mellett előlépeket mutat be az elitepublikumnak. Javítani akarja a termelési nívót, ami valljuk, igazán ráfér... Egy viszont nyugt a színházot akora helyesíteni a mozgóban és már egész seleg borlével állapodott meg. Működés mellett a helyek kialakítását: egyrészt a színpad és a beszélőfilm közötti közlekedésről, — másrészt azt, hogy a beszélő film kialakítása Amerikában véleg utamag 3-4 trakt kezébe. Ilyen lézas töllyanatt indított meg az Egyesült Államokban a beszélő film óriási közönségsikere.

A sztárok közül Mary Pickford, Norma Tallmadge, Harold Lloyd, mindket Barrymore, Gloria Swanson, Douglas Fairbanks, Milton Sills, Billie Doer, Dolores Moore, Olive Brook, John Gilbert, Ramon Novarro az új filmekben már beszéltek. Igen érdekes, hogyan cselekedik Chaplin — a beszélőfilmben elvi ellenzője az új divatnak szemben.

A most készülő Chaplin-filmben a „City Lights”-ben minden szereplő beszél, csak Charlie nem.

Ő maga szerepet játszik. De rábósszám, hogy a film végeén, amikor zavarszédelt meg neki is el kell mondania (d. zs.)

annak ellenére, hogy a hangulandós és beszéd meg nagyon fökéletlen vall, a kép szinte düntő sikert aratott.

De a többi producere még hitetlen volt. Nem mertek átszerelni. A Warner ekkor megkoc kúztatta második beszélő filmjét, a „Jazz Singer”-t a rendkívül népszerű Al Jolsonnal. A film néma változatát az idej búttak Budapesten „Szombatok szombati” címmel. Ennek a filmnek, amely nemcsak a beszélő reprodukálta, de a zenét is, olyan amerikai arányú művésztökere volt, amilyen általában egyszerűen elképzelhetetlen. Erre valamennyi nagy eg-

AZ ÚJ SZÍNHÁZ
 SZENZÁCIÓS PREMIERJE PENTEKEN, FEBRUÁR HO 22-ÉN
BOROSS ELEMÉR:
VAKABLAK

VIGSZÍNHÁZ
A királyi család

Radó Olga
 művészi könyvkötészete
 (IV, Régiposta-utca 7-9)
 vállaltja
 egyes könyvek és
 egész könyvtárak bekötését
 Kérjen mintakötetet!

Uj műsor a Terézkörúti Színpadon
 Kezdeté 1/9 Telefon 265-34

Téli éjszaka az Angyalföldön...

Kóborlás az átok országában, kutyaólak között, ahol emberek laknak

(A Reggel tudósítójától.) Este tíz óra. Petneházy-utca, Angyalföld.

Kidőlt-bedőlt deszkakerítések, aláztatlan térdrogygató vén vaskók, tántorgó lámpaoszlop, benne küzködő sárga mécs, a fal mellett feketén surranó árnyék: valami kései csavargó. Azután üres telek, rajta össze-visszahányva mindenféle lim-lom, rokkant szekér, összedőlő ol. Mintha összeroncsolt emberi hullák hevernének a fehér havon sötétben. Az utca nagy-nagy hó, mely szekéromok, vágások, fehér dombok és völgyek, amikbe úgy zökken bele a láb. Érfefeled nem lapátolják a havat, nem takarítják. A rét szélén egy-két lámpa pislog még, azután következnek az üres semmi.

Halott világ. Némaság. Sehol egy világos ablak, sehol emberi élet zaja, fénye. Csak a szél dudál a sötét mezők felől és keservesen vonít valahol a kutya. Este tíz óra, Angyalföld. Elátkozott világ...

... A kocsmajaító zörögve nyílik, majd hogy orra nem esik az ember. Ót lépés vezet lefelé a pitebére, a homályba és fagyos heheletek ködébe. Haldokló pislogással ügyesek világot terjesztenek egy gázlámpa, hideg van, izgalmatlan hideg. Bizalmatlan szem furakodik a szemünkre gyűrt kalap alá, kutató és barátságos. A csapláros nem is bujlik ki a pult mögől, ahol vedve érzi magát hirtelen támadás ellen. Kezét görsősen szorongat egy üres szódásüveget.

— Mi kell? Mi tetszik? — kérdi mogorván, szinte megriádván.

— Törkölyt adjon!

A sarokban négy-öt sötét, kocsisféle ember kártyázik. Duraköl játszanak.

Komorán, szinte hangtalanul játszanak. Egymásután bozattják a teát dupla rummal. Rumos teában játszanak, nem pénzben. Aki csesz, fizet! A kályha mellől nyugtalan szem foszforszáll felénk. Halott hátú, rongyos vén csavargó körvonalai válnak el a fal nyirkos, sötét síkjától. A szemü rajtuk járkal. Vizsgálódik, mastrálgat. Mi az ördögöt keres erre ez a két városi nagyságos ur: cinek éjszakáján, az Angyalföldön? Odahívja a kocsmáros, valamit sug a fülebe. Gyanasak vagyunk, határozottan gyanasak.

Kis falusi esedő bozta a forró teát a konyharól. Almos, vékonyka, vörös szegélye van a szemének. Szája keserű vonalú, haja köcsös; látszik, hogy bóbiskolt a tüzhely mellett.

— Ide adja a teát, uccesád! — mondja a kihült kályha mellett gubbasztó vén csavargó. — Naccesád... naccesád... vihog a csapláros. Naccesád lett a Juliból...

A sarokban kártyázó emberek pedig körusbán rohognak: „Naccesád! Naccesád!”

A pince alkóvjából kártyasapkodás hallatszik és rekedt asszonyi hang:

— Három makk, ha mondóm!
— Kettő, a nyavalya törjön ki — felel egy rezesen recsegő férfihang.
— Három, három — sipákol az asszony.

A tél arisztokratái

A kocsmáros az időt szidia: ninesen fa, ninesen szén, csak már vége volna.
— De márn ne legyen vége! — patlan föl az

egyik kocsis, akit Lajosnak hívnak. Onnan tudjuk a nevét, hogy saját magát szokta szőlőgarni játék közben, illyenformán: „No, Lajos, négy a makk!” Vagy: „No, Lajos, így játszák az igazí urlember!”

— Akár májusig így tartana! — toldják meg Lajos véleményét.

...Ezek tehát arisztokraták. A tél arisztokratái. Kocsisok, akiknek addig jó, amíg jót, szemet, havat lehet jucarozni. Nekik jó a tél, ami más szegény embernek istenverés. — Egy szakállas, szemüveges ferencjezsefkabátos más véleményen van.

— A fene egye meg a poláris depressziót — dörmög azon a rendkívüli és sajátságos hangon, amelynek szinte már szaga van.

— Magának kuss, tanár ur! — replikázik Lajos, miközben otthagynak az „arisztokraták” éjszakai menedékhelyét, hogy továbbbesavargjunk az elátkozott világ halott útáin.

Az egyik telep sarkában kutyadöszéri deszkaviskó roskadozik. Azért tünik föl már messziről, mert vöröses fény dereng fényérnyí ablakából. A sötét, kihalt, élettelen, vak és süket házak között már messziről világít ez a vörös, vibrázó szem. Odasompolgunk, mint a tilosban járó idegen kúvasz, lábujjhegyen a deszkafalhoz és belesünk a piszkos, homályos, tenyérnyi ablakon.

...Odabent, pusztán földön, rongyokba takarva fekszik két kiscyereke. Mellettük guggoló ülésben kuporog egy asszony, meg egy ember. Mintha balotlak volnának, akiket így, guggoló helyzetben ért a halál.

A férfinak félig kopasz a feje, bajusza rendetlen kuszaságban csing legőz, nehéz, bémának tetsző állkapcsára. Szembéje meg-meg-rebelben néha, sovány karja szélitűt tuncsággal hever a földön. Az asszony kezébe van bugyolálva, olyan, mint a rongybaba. Csak hosszú, sovány orra és kiálló, hegyes arcocsonthja látszik ki a kendőből. Bóbiskolnak mind a kettőn, alvó gyerekeik mellé kuporodva, mert lefeküdni nem tudnak a kutyaozlban. Butor nincsen odabent, kályhának, tüzhelynek nyomra is hiányzik, üres kis léda van a sarokban, azon pislog saját könnyébe jutva a feloldára billent gyertyaszál...

Tovább, tovább, lrtözva és vacogva tovább az elátkozott családok országában, tovább...

Nagy telek szélén, össze-vissza, barakvisek föntferegnek. Deszkából, pappendekből, kátrányos vászomból, össze-vissza lecekből egybe-rovva. Nyomorúságos dísznövek, amikben emberek laknak. Vacogva, félve, szédülő lélekkel botorkálnak a korhadtt pajták között. Egyiknek a repedésén át emberi hangokat hallunk:

— Rád írtsem a takarót? — kérdezi egy fojtott, siránkozó női hang. Csak nagyon sovány, agyonsanyargatott, sokgyermekes, sokat firt szegény asszonyoknak van ilyen hangjuk.

Köhögés felel. Száraz, ugatásszerű hang. Mintha ez a keshedt, roskadozó, korhadtt deszkaköztüny köhögne. Azután fuldokló, ziháló szavak:

— Küll a nyavalyának! Mit ér az? A szél be-fúj alája és a fald hideg...

Tovább nem beszélhetők, Fuldokolni kezdtek. Köhögésbe eszett a szó. A deszkák zihálva, jajongva, száraz zörgéssel köhögtek.

Éjjeli menedékhely

Egy ház nedves falához tántorodva állok, a hátam és a homlokom nedves a verítéktől, a térdem reszket. Meddig futottam így? Merre

is vagyok? A ház emeletes. A vakolat töredezzve hull le róla, mint a busz foszik le a bétökös beteg arcáról. Kis lámpát lóbal kapnya fölött a szél; a lámpa kísértetvilágánál jól látom a nedves falokat a ház falán, a penészt, a rothadást, az élő ház szörnyű hullafoltjait.

Egy ablakból világosság szivárog: be-úezek. Az egyetlen ágyban sargaaru öreg asszony fekszik fölözött rongytakaró alatt és mellette még egy fiatalabb asszonyféle, meg egy alvó kiscyereke.

Az asztal mellett lenyeret rág egy vízfejű kis szörnyeteg, egy koravén férfi pedig udvarigját varrja a füstös, repedtevegű kis petróleumlámpa mellett. A földön, egymáshoz szorítva, kifordult bétű, elszorvadt, rossz matrécokan vagy öt személy: leány, férfi, gyermek egyben. A vaskályha rozsdásan, hidegen, élettelenül áll a sarokban, rajta törött eserepedécy. Es a lámpa fölé hajolva egy fiatal leány — sugár, izmos, forrás — minden ruha nélkül, szemérmellett csupaszágban, piszkos ingét kezében tartva varrja. Bubi-frizurája van neki és nem lehet több, mint tizephéteves... A homályos, tarvalji léggömbök födött ablak egyik táblája hiányzik és vaszkoszásszal, meg régi újságpapírral van beragasztva...

...Szegényedva, a papírral gyomorral tántorgok tovább. A fehér lóban fekete árnyék sompolyog felém. Nem lennék meglovya, ha farkas volna. Lassú ügötéssel közeledik, majd megáll és újra megindul felém. Most már látom, hogy lompos, piszkos, elkészült kutya. Meglát, ljetden ugrik félre és az ut középeről szemlét tovább. Sovány, esatakos, lompos, lomlott kutyaprotéta, szegény, ches, negylábú csavargó. Az utolsó lámpa világlánál ramhunyászkodik iszonyu félelemben pislogó, vere-sék és rugások emélték meselő szeme.

Még a kutyák is milyen szerencsétlenek erre-felé!

Most elugrik ijedten, szüklöve: árnyék, emberi árnyék bujlik ki egy deszkapalánk résén. Zsebembe nyúlok a revolver után. A ház talán a legjobb, amit eddig láttam a vidéken: még vasraes is van az ablakán. Az aki a palánkon kibúj, most reszketve lapul a falhoz, mert meglátott!

Asszony. Görnyedt, kendőrongyba bugyolált öreg asszony. Valamit takargat, valamit rejtget...

Néhány deszka és lédarab, amit ellopott! Tüzelőnek, hogy a család meg ne fagyjon a zord éjszakán, a repedezett deszkaözlban...

A villamoson, bazafelé azt hallottam, hogy a főváros díszes szökőkútakat akar csináltatni. Fontaine lumineuse-t, mint amelyik Versaillesben, a francia királyok tündércastélyában látható...

A szocialista védőrség ellen-tüntetés rendez

Jövő vasárnap Bécsben a Heimwehr fölvonulásakor

Bécs, február 17.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Jövő vasárnap a bécsi Heimwehr — amint ismeretes — fölvonást rendez a Belvárosból a Meidling nevű munkáslakta külvárosba. A szocialdemokraták hivatalos lapja vasárnap a lap élén közli, hogy ugyanecek február 24-ike délelőttjén

a szocialista védőrség is propaganda-fölvonulást rendez

a Belvárosban. Ugyilátszik tehát, hogy a bécs-úhceji események megismétlődnek, amelyek tavult év októberében egész Ausztriát oly nagy izgalomba hozták.

MEINL
ÜJTERMÉSŰ TEA

Queen's Blend
1/2 angol font ára ... P 4.40

Three stars
100 g ára P 3.80

India special
100 g ára P 2.80

Homámaszrony ne cserevegen
Minden szőért kár
Dr. Oetker sütőpor
Régen magyart mdr.

Kérje a fűszerkereskedésben a most megjelent, 118 receptet tartalmazó, színes képekkel illusztrált
Dr. OETKER-féle RECEPTKÖNYVET
Ára 30 fillér

Ha a fűszeresnél nincs, forduljon közvetlenül hozzánk: Dr. OETKER A. gyárhoz, Budapest VIII., Conti-utca 32

KÖZGAZDASÁG

Türelmetlenség, gyanakvás, felelőtlenség...

(A Reggel tudósítójától.) Politika és gazdaság egy anyaméhéből születtek. A Politika, amely zárt ajtó mögött, miniszteri dolgozószobákban szövődik, eszathatatlán bélyegzet nyom egy ország auralatára. Minden országunk olyan politikai cseréit csinál, amelyeket megérdemel.

amilyen a politika, olyan a gazdaság is.

Semmi sem bizonyítja jobban a német nemzet igaz és őszinte demokratizálódását, mint az a párhuzamos vonal, amelyen a nagy birodalom politikai és gazdasági élete halad. *Ki ezt Magyarországon tudomásul arról a nagy és mélyreható reformról, amely Pórosország közigazgatásában készült?* A porosz királyság Európa legtekintélytelibb, legszervilisebb szemléni, legridegebben kormányzott állama volt. És most — a koalíciós porosz kormány, amelyben nemesek destruktív demokraták és szocialisták élnek, hanem konzervatív néppártiak és a centrum tagjai is, gyökeresen megváltoztatta a porosz közigazgatás rendjét, kimentekül kigondrolt belőle minden feudális maradványt, kizsírta a fölöslegessé vált intézményeket, hivatalos szerveket és ahol lehet, önkormányzati autonóm organumokat szerzett a helyébe. Miért? Mert

az egész német élet a nagy mamutvállalatoktól kezdve a leegyszerűsítés, a normalizálás, a fölösleges és terhes kiadások csökkentése, az olcsó, gyors, precíz munka felé törekedik.

Röviden és világosan: *racionálizálódik!* Nemesek a Farbenindustrie A. G., nemesek a nagy acéltröszt, nemesek a szediőus gyors iramban modernizálódó német szénipar képviseli ezt a modern leegyszerűsítő irányzatot, hanem a német politika is. Sőt a bennünket környező államok egyéniségekben is föltűnik az a racionalizáló, a túlzottan fokozott igazgatást lecsökkentő irányzat.

Ahban az arányban, ahogy a cseh ipari termelés racionalizálódik, töredékes le a cseh állam centrális karaktere.

Ahban a pillanatban, amikor Románia megszabadult a Brătianu-rendszert irrealis és zsarnoki politikájától, az új rezsim hozzáfogott, hogy az ország gazdasági életét a világgazdaság rendjéhez idomítsa és fokozatosan csökkentve a túlzott központi politika nyomozó rendjét, lassanként új autonóm szerveket építsen föl. Magyarországon ennek éppen az ellenkezője történt. Számos bajunknak, vergődésünknek az a forrása, hogy

nálunk nem a racionalizálás a felső, hanem a megfordítottja. Mi nem hivatalokat szüntetünk meg, hanem újakat teremtünk.

A közigazgatási reform, a sajtójavaslat, a fő városi törvény készülő reformja a felső hatalom erejét, nyomását növeli. *Nem csökkentjük az igazgatási költségeket, az állami részt, hanem éppen ellenkezőleg: növeljük. Ugyanígy állunk gazdasági terén is.* Nincs európai ország, amely egyetlen lemondott és a rossz vezetés miatt kénytelen kénytelen gyárvaltalat kedvezőtlen fölcserélni a vándorított egy tömegekre, mint ez nálunk a Győri Olaj esetében történt.

Nálunk rem szerveződnek magzabb egységbe a vállalatok, hanem mindégük szabadon portyáz a gazdasági élet mezőin és mindégük a fogyasztó zsebéből igyekszik megkeresni fölösleges és irracionális igazgatási költségeit.

Nálunk nemesek racionális elvekre fölépítik kartelek, csak a fogyasztás kiaknázására alakult érdekeltbiztosítók. Nálunk az antidemokrácia élve a közgazdasági terén is a legridegebb kibeszalás, a leegyszerűsítő hasznalás föltűnik. Formában éli ki magát. Itt, ezen a ponton kapcsolódik a politika a gazdasághoz.

Ahogyva a hatóság, a miniszter, a város vállalatok nem tűnnek ellentmondást és

kritikát, úgy nem tűr ellentmondást a részvénytársaság igazgatója és a kartel teljes hatalmu vezetője sem.

Minden megy úgy, ahogy ezek a magasállású urak párnázott ajtai mögött kieszték és megállapították, még ha az ő országos és gazdasági politikájuk a józan ész, a racionális legcélembb törvényeibe ütközik is. A legvégso forrása e bajoknak pedig a felelőség hiányában van.

Miért késik a karteltörvény

A vámelőnyök fejében legalább a kartelek árpolitikáját ellenőrizze a kormány

(A Reggel tudósítójától.) Az utópitési versenylágyulás sorsával kapcsolatban ismét élesen ütközött ki a kartelkérdés problémája. A nagyobb kőanyagvállalatok kartelekbe tömörültek és az olcsóbb kőanyag árát hatalmasan fölemelték, amire az állam ahhoz a megoldás módhoz nyúlt, hogy maga is kőanyagot létesített, hogy a kőanyaghoz olcsóbban jusson. Most aztán az ipari érdekelttség részéről a legelkeseredettebb tömadságot keltezik az állami hátrémetelés ellen, amivel szemben viszont a másik részről kemény hangok hallatszanak.

az egész gyáripari kartelrendszer ellen,

amelynek árdiktatúráját senki sem ellenérsi, semmiféle intézkedés ellenük nem történik, holott pedig a magyar kartelek túlzottan száraztélka alapjában nem más,

mint árkartel.

amelyeknek tehát semmi közük nincs azokhoz a közgazdasági szempontokhoz, amelyek érdekében a karteleket, mint a moderna termelés segédeszközét tűrni kell. Ilyen körülmények között egyre nehezebben lehet megérteni, hogy a kormány által már régebben és több ízben megígért karteltörvény miért késik s mi az oka, hogy a kormányzat csak legutóbb ismeretletit munkaprogramjában miért szerepel a sajtótörvény s számos más olyan törvényhozási „alkotás”, amelyre semmi szükség nincsen.

csak éppen a karteltörvényjavaslat nem.

A Reggel-t beavatott helyről ebben a kérdésben arról informálják, hogy a kereskedelemügyi miniszterium törvényelőkészítő osztályán behatárolt foglalkoznak a kartelkérdéssel és az erre vonatkozó

előtanulmányok serényen folynak.

E szorgos munka folyamán azonban — így szól további értesülésünk — *olyan nehézségek merültek föl, amelyek a kartelkérdés szabályozását egyelőre*

súlyosan hátráltatják.

Mindenekelőtt a kartelek terén olyan nagyarányú átalakulási folyamat medrében vagyunk világszerint, hogy e forporzó és alakuló viszonyok mellett törvényhozási munkára valólközni szinte lehetetlen.

másfelől nem szabad feledni, hogy a nemzeti kartelek

rohamosan alakulnak át internacionális kartelekké,

vagy pedig olyan hatalmas nemzetközi kartelekkel kerülnek szoros kapcsolatba, hogy a hazai kartelek szabályozása

csak nemzetközi megállapodások révén képzelhető.

A kartelek — így hangzik tovább a magyarázat — lassanként olyan, sőt olyanabb szerepet játszanak a nemzetközi gazdasági életben, mint a kereskedelmi szerződések, sőt ma holnap a kereskedelmi szerződések jelentőségét messze túlszárnyalják.

Nálunk például ma már létezik olyan nagy kartel van, amely nemzetközi összefüggéseinek fogva, egyoldalú nemzeti törvényhozási uton alig szabályozható. Ebből a szempontból első

Itt senki, semmiféle balsikerért, kudarcért és veszteségért nem felelős,

sem a választópolgár, sem a részvényes nem szólhat bele a dolgok vitelébe. Demokratikus politika demokratikus gazdaságot is jelent. Az antidemokratikus országos politika egészen furesa, sokszor titokzatos, a klasszikus nemzetgazdaságtan törvényeivel meg nem magyarázható tüneteket teremt, amelyek a magyar közgazdaságot olyan gyakran szinte elviselhetetlenül irritálják. Türelmetlenség, gyanakvás, felelőtlenség, lehetetlenség, ellenőrizhetetlen erők elleni küzdelem csak azért, mert nem racionalisan igazgatnak bennünket, és mert irracionális terveleink egész reudie!

sorban a vas- és acélkartel, amely a közepes- és nagyvaskartel keretébe tartozik, a gyufa-kartel, amelynek nemzetközi relációi közismeretek az ásványolajkartel, amely a Standard Oil Company érdekéhez tartozik, jön tekintetbe. Ugyanílyan nemzetközi vonatkozású vannak a műanyag- és szőlőmárgakartelnek, amely utóbbi az amerikai General Electric-hez tartozik, végül pedig a fakartelnek, amely egész Közép-Európára kiterjed. E hat kartelnek kívül a szeszkartel a cseh Ledererék, a sürtel-kartel az osztrák Dreherék, a cukorkartel Bleiehröderék, a textilkartel Kufflerék és a cseh Mautnerék, a téglakartel a bolga részvényesek, a szénkartel pedig az Általános Középső svájci üzletbarát révén van bekapcsolva a nemzetközi érdekek szférájába. Ime, ezek azok az internacionális viszonylatok, amelyekre most hivatkozunk, amikor a karteltörvényhozás nehézségeit akarjuk elénk tárni. Ezzel az állásponttal szemben azonban, főleg a mezőgazdasági érdekltségek köréből egyre sürgetőbben hangoznak most már nem is a kérések, de

a haragos követelések.

A mezőgazdasági üzemanyagok drágítása folytán teljesen kétségessé vált a mezőgazdasági termelés bukottir volta s ezzel a mezőgazdasági értékesítés problémája, ami pedig egész gazdasági helyzetünk legfajább sebé, megoldhatatlannak látszik. A dolgok ilyen állása mellett, a törvény előkészítésére hivatott tényezők csakugyan megoldhatatlannak látszó helyzet elé kerülnek. Csakbogy itt — úgy véljük — bizonyos fogalomjavarról van szó. Nem az a föltétel, hogy mindenáron nagyiszéri és a kartelkérdést végleges szabályozó törvényalkotást produkáljanak, hanem csak arra, hogy

az ártólhajtó tendencia ellen találon védelmet a mezőgazdaság és az egész fogyasztó közönség.

Nem törvényalkotást várunk tehát ezen a téren, hanem állami vagy hatósági ellenőrzést a mindnyájunk zsebe

ellen folyó hadjáratlaj szemben. Ennek nemesnek nemzetközi akadályait, nemesnek világszerinti problémáit, Baró Kornfeld Mária csak neurég vette föl azt a gondolatot, hogy minden nemzetközi tárgyalás nélkül is bele lehet nyulni ebbe a darazdeszékbe, ha azon

nagy vámelőnyök fejében.

amelyet az egyes ipari ágak élveznek, a kormányzat ellenőrzési jogot biztosít magának a kartelek árdiktatúrájával szemben. Ehhez nem kell törvény, csak erély és elszántság, hogy véget vessenek annak az egyoldalú iparpolitikának, amely most már igényeiben nem ismer határt...

Zongorák, pianinók
legjobbak
legolcsóbbak
legkönnyebb feltételekkel
Reményinél
Budapest VI, Király-utca 58-60. szám

ZÁLOGCÉDULÁKAT brilliáns-ékszereket *
bárkinél drágábban vesz
Székey Emil Király-
utca 51. (Tervez-templomnál szemben.) Telefon

Dr. KAJDACS szakorvos,
rendel: 10-4 és 7-5-ig
VIII, József-körút 2. szám
föld- és nőgyógyógyász

PESTI FUTÁR
új száma
Orczy-ház és lakói
(Fényképekkel)
Mindenhol kapható! * Ara 50 fillér!

Leendő anyák, vigyázzát!
Gyermekköcsi csak polycsapat-
gyal MARS védjegyvel
BRUCK VI, Andrásy-ut 38. sz.
a Párisi Áruházal szemben
Képes árjegyzék 50 fillér helyébe illeszhető

Amiről mindenki beszél

Szegények vagyunk, de jól élünk, ezt egy pillantás a múlt év fogyasztási statisztikájába, rögtön beh bizonyítja. Körülbelül 100.000 mázsa ekkorral, 18.000 hektoliter spirítusszal, 25.000 hektoliter sörrel többet fogyasztottunk a múlt évben, mint 1927-ben, a beüzonyosztás 35%-kal emelkedett, 4000 mázsa dohánnyal füstöltünk többet el, a tejfogyasztásunk 10.000 literrel nagyobb, 1300 vagonnal több élelmiszer fogyott el a pesti piacon, mint a múlt évben, de különösen erős emelkedés mutatkozott a bevétel terén. Ha a 26 aruosportból álló tábláját azokuk az importtekeknek végignézzük, amelyek közvetlen fogyasztásra vannak szánuva, akkor megállapíthatjuk, hogy csökkentés a múlt évben csupán 7 cikkét jelentkezett, míg 19 cikkben ugyan jelentős, 16-17%-ig terjedő emelkedés mutatkozott. Hogy ez az ország évi hiányszámának milyen megerősítést jelent, kiírni abból, hogy míg 1927 első kilenc hónapjában az importált élelmiszereket 48.25 millió pengőért fizeltük ki, addig ez év első kilenc hónapjában ennek az importált árucikkeknek a értéke már 52.77 millióra nőtt. Csak az ipárekekkel fogyasztása terén állott be egy bizonyos hanyatlás, mert míg 1926 és 1927 között az ipari cikkek fogyasztásának az emelkedése 26,8%-ot tett ki, addig ez az emelkedés a múlt évben 8-10%-nál többre nem emelkedett. Mi ennek a különös jelenségnek a nyitja? Tiszára ökonomikus okokkal ezt a felhőtlen jelenséget megmagyarázni nemigen lehet. Inkább lélektanilag rugókat kereshet mögöttük az ember, és pedig azt, hogy a nagy tömegek életstandardja nálunk oly alacsony, még azoké a rétegeké is, amelyek nyugati országokban aránylagos és kiegyensúlyozott jövedelműek, oly kicsi az a margó, amely a költségvetés, megalkudására leme fordítható, viszont a beszorított szükségletek nyomára oly erős, hogy egész nagy osztályokat ott el a szegény emberi annyira jellemző „eb ara járó” hangulat. Ha már tökélet gyűlölet nem tudunk, ha ugyanis szegénynek kell maradnunk, akkor: — legalább éljünk jól!

A Trust és Nacsi is emeli a fejét, amint ezt a tözdei körökben beszéljük. A Trust azért, mert a külföldi csoport az igénybevett kölcsönök feltételeit magának tartja. A vállalat bankja természetesen palánzolta a csoportnak, hogy vegyen részt a finanszírozásban, de a külföldi csoport erre nem volt hajlandó, ellenben készen álltakozott arra, hogy kölcsönök esetén átveszi az összes részvényeket. Ezt viszont a Hitelbank nem akarta, mert az volt a feltétele, hogy ezzel régi részvényesek körösztana. Amint A Reggel értesül, egész is abban történt megveszés, hogy a részvényesekre előnyös feltételek mellett 3:1 arányban emeltek tőkét és az újonnan kibocsátott összes részvényeket a régi részvényeseknek engedték át. A másik tökémeleti hír a Nacsiere vonatkozik. A Nacsi csak röviddel ezelőtt emelte alapitóját, mégpedig a legkedvezőbb feltételek között. Az intéző körök véleménye az volt, hogy az át nem vett részvényesek ki lehet maguk elvezetni a szájt Tesco-ban, amely tulajdonképpen a Nacionál érdekeltiséget váltotta, azonban minden várakozás ellenére az összes részvényesek élek az átvevél jogával s így most semet nagyobbbanra tökémeletre készülnek, hogy annak egy részét kihatolva, a svájci érdekeltiséget kielégítsék.

Ma kezdődik Bukarestben a kisantant gazdasági konferenciájának előkészítő tanácskozása. Meglehetősen szűk körűnek néznek a konferencia gyakorlati eredményeit elő még abban az országban is, ahonnan ez a mozgalom megindult és a esch-német polgárság vezető orgánuma, a „Prager Tagblatt” meglehetősen szűk és tudományosan megalapozott cikkben mutatót rá arra a nagy érdekeltellere, amely az ipari Csehszország és az agrár Jugoszlávia és Románia között tartog és amelyet még a közös nagy politikai érdekek sem tudnak áthidalni. A román sajtó egyik vezető orgánuma, az „Adeverul”, ugyancsak igen komoly és ovates formában fejtegette ki kitérőit a készülő konferenciával szemben és rámutatott a legerékenyebb pontra, a esch agrárpolitikára, amely a Duna völgyének mezőgazdasági termelését a esch-szlovák köztársaság területéről, amennyire lehet, kirekeszteni igyekszik. A magyar gazdasági életnek tehát, legalább egyelőre, minden oka arra, hogy aggódva tekintsen a konferencia elé és olyan közös rendszabályokról tanoljon, amelyek termelésünket és kereskedelmünket a további fejlődésben megzálthatnák. De talált optimizmusra sincsen semmi alap. Ok és cél nélkül a prágai kormány aligha ragaszkodnék olyan szívesen ehhez a tervéhez, amely mögött talán mély és messzire nyúló

politikai célok rejtőznek. Ne feledjük el azt, hogy abból a hareből, amely a magyar autonóm vámtarifa bevezetése után Magyarország és Csehszország között kitört, nem kerülünk ki győztesen és ne feledjük el azt sem, hogy a mezőgazdasági túlermelés következtében egy annyira specializált és oly erősen megszerzett ipari országnak, amilyen a mi északi szomszédunk, vannak bizonyos helyzeti előnyei. Hogy mi készül Bukarestben, azt e pillanatban nem tudjuk, de ajánlatos, hogy jesszűl figyelemmel kísérjük ezt a politikai és gazdasági kampányt, nehogy szomszédaink megyegyzést végrehajtásában mi legyünk kénytelenek megfizetni.

A Mag tökémeletének jegyzése s általában az egyre-másra folyó tökémeletek körül kemény vita kerekedett a tözdetanés legutóbbi ülésen. Tudvalevő, hogy legutóbb a tözdetanés két vállalat, az Unitas és a Zagyrapálfatani részvénytársaságok tökémeletének kérdést tartotta függőben, míg most a Magyar Államvas Gépárú tökémelete volt napirenden. Bnag tözdetanésos rámutatott arra, hogy amikor a világtőzdek általános irányzatával szemben a mi tözdekünk szinte az összeomlás jeleit mutatja, egymásután jönnek a vállalatok háború, négy, sőt hatszoros tökémelettel. Az így fölhalmozó új papírtömekeket ez a tözde képtelen lesz fölvenni, tehát a tözdetanés kötelessége, hogy a készülő valóságos katasztrófát elhárítsa. A tökémeleteket a tanácsnak nincs ugyan módjában megakadályozni, de arra van módja, hogy a papírokra ezt az aradatot a jegyzés megtagadásával a tözdek föl távolítsa, amint is inkább, mert ez a kiserésvényesek megkärösítését is jelenti, hiszen a legutóbbi tökémeletnek az előveteli jogok vagy semmit, vagy csak jelentéktelen értéket jelentettek. E tökémeletek által a kiserésvényesek arányszáma és ezzel a vállalatra való befolyása is annyira csökken, érdekeltiségek annyira gyengül, hogy meg olyan részvényesek mellett sem volna beleszalás a vállalt ügyébe, mint amint az Kauer-jéle tervezet akart. Az érdekes vitában többen vettek részt s azt hangsúlyozták, hogy a Mag mögött az ország egyik legbatalmasabb és legtekintélyesebb pénzintézete áll s így semmi ok sincs arra, hogy tökémeletének jegyzését megtagadják. A tözdetanés végre is elrendelte a jegyzést.

Az utépitési nagy versenytárgyalás döntését, amint azt A Reggel megírta, a zsűri már égen meghozta, a kereskedelemügyi miniszter jóvá hagyta és amint a pénzügyminiszter hivatalos kommunikéje bizonyítja, a pénzügyminiszterintumban sincsen semmi akadály, hogy a versenytárgyalás eredményét nyilvánosságra jussanak és a végző döntés megöröztödjön. Mernőki körökben a legnagyobb elkezeredés hangján beszéltek arról a háza-csúrol, amely a végleges döntést megelőzi és nem érti senki, mi lehet az akadály, hogy a zsűri két hét előtt döntése még ma sem végrehajtás. Most azt állítják a beavatottak, hogy a döntés azért késik, mert az egész ügy a minisztertanács elé kerül még, de egész sem érti, mi dolga van a minisztertanácsnak egy nyilvános versenytárgyalás eredményének fölülbírásával?

Mint valami elrejtett hátkban a dedányánktól ránkmaradt, réz fedett ékszer, úgy találtak meg e héten egy feltek Kőbányán, amely az állam tulajdona, de amelyet eddig nimen tudtak. Ez a feltek nem bolni arasznyi terület, hanem esekély 200.000 négyzetöl. Egy-e kalandos lelet! Híre futott legott, hogy a hírtelen megtalált feltek a népjóléti miniszter tisztviselőházaikat fog építeni, mégpedig úgy, hogy az építő konzorciumnak garantálni fogja a bért. A tisztviselőházaik építésének ilyen fajta biztosítását a pénzügyminiszter eddig hasásem koncepcióra, mert hiszen ez valóságos állami garancia volna, ami ellen pedig a kormány a leghatározottabban tiltakozott. Senkinek sem fajna, ha most a kormány megrevideálta volna ebbeli fölötését és csakugyan állami garanciával biztosítaná a tisztviselők házápitését, de furcsa, hogy nem minden házépítő konzorciumnak akarja megadni ezt a garanciát, hanem csak annak az egynek, amely éppen ezen a megtalált kétszázézeres feltek fog házaikat építeni. Utágyártnak ennek a misztikus dolognak és megadtuk, hogy az egész dologból — legalább amíg a garancia kérdést illeti — egy arra szó sem igaz. Az egész mese csak arravaló volt s azért amolyanok világgá, hogy egy házpitó szövölkvet, rápelték nem sikerült eddig megszereznie az amerikai kölcsönt, most ezen a módon próbálja kikapítani a közvéleményt és befolyásolni a miniszteri. Hatha...

Gigantikus tervekre és fantasztikus gondolatokra viszik az emberiséget a világversenny küzdelmet. A franciák az Angliába vezető tengerelattit új megépítését egyre közelebb viszik a megoldáshoz, a spanyolok a gibraltári szoros alatt akarnak magának utat biztosítani Afrika partjához, a németek pedig e hét folyamán olyan tervvel leplek meg a világot, amely szinte regénybe illő volna.

Járadékletétjegyvet (ar. kor. 1910, 13, 14 járadékról) magas áron vásárolni. Barne Bank, Wádor-utca 26. Telefon: 213-16

ha nem a legkomolyabb gazdasági és műszaki körökből pattant volna ki. Németország súlyos mezőgazdasági krízise, formában azonos ugyan a miénkkel, de bányegében abban különbözik tőle, hogy amíg mi kivitelein csökkenését nyögjük elsősorban, őket a folytatón fejlődő népesség eltartásának gondjai gyöbrik. Nálunk a termelés minősége a probléma központi kérdése, náluk elsősorban a többletermelés a megoldásra váró feladat. Német mérnökök azzal a gigászai gondolattal álltak elő, hogy a német termőterületet egyszerűen a tengerrel veszik el a szaporodó német nép számára. Az Északi-tengernek tudvalevően meg a történelmi időkben is nagy része szárazföld volt és a régi part vonalát hulltál, az angol kikötőtől egyenesen a Lim-fjordig, a dán északi Zuhlandig terjedtek. Ezen a vonalon a tenger csak itt-ott mélyebb 35 méterrel. Ha ezen a vonalon zárgátat emelnek 500 kilométeres hosszúságban, 120.000 négyzetkilométer területet zárának be vele és ezáltal olyan földterületet nyernének, amely körülbelül háromszor akkora, mint Hollandia. Ehhez az új, senki földjéhez számíllió tonna beton kellene. Hatmilliárd köbméter földmozdítás volna szükséges és olyan gázdaru, amely 30.000 lóerővel tíz év alatt emelne a gáthoz szükséges anyagot. A költségvétés szerint 1420 márkába kerülne ennek az új földnek egy hektárja, holott Németországban egyszerű falusi művelés alatt álló föld hektárjának értéke 2000-4000 márka. A tenger így százszáz telt talaján meginduló mezőgazdaság adna kenyeret a jövő század német népességének. A világgazdaság nagy átalakulását, amelyekhez fogható regényi még nem élt át az emberiség, ilyen gondolatokra ösztönöz azokat a nepeket, amelyek fölismerték a helyzetet és amelyek érti akarnak. Merész álmok, ki tudja, egy évtized alatt nem válnak-e élő valósággá?

A tözdek reformbizottság, amelyet tudvalevően a Halász-üggyel kapcsolatban küldtek ki, hosszú hélek után e héten végre tanácskozásra ül össze és igen érdekes döntést hozott, amikor kimondta, hogy a részvények tözdek bevezetése fölött ezont a Janos Bilos szavazással döntötte. Azt az indítványt, hogy a tözdek jegyzést részvények vállalatát a felcél mértegekkel, vagy legalább jelentéktelen tartozásnak közzéteim, nem tárgyalták le s e kérdésben a döntést elhalasztották.

Az idealista városrendező és a gyakorlati ember kerül szembe egymással abban az ellentétben, amely a közmuvelőtanács és a főváros közt kiütközött az Erzsébetváros szabályozása körül. A városüzám Warga László, ez a kiütő és európai látókörű városrendező a Károly-körútra kifutó Erzsébet-sugarat s vele szemben az új városüzám akarja előbb megépíteni, mielőtt az Erzsébetváros belső területének zeg-zugos utainak egymásra szuffolt háztömbjeinek átépítéséhez engedélyeket adna, — a közmuvelőtanács elnöke, Warga álláspontjával szemben kijelenti, hogy nem vár 50-60 vagy 100 évig, amíg ez a szűk, de elmaradt terv megvalósulhat, hanem már most ki kell adni az engedélyeket, hogy az Erzsébetváros belső területén megindulhasson az építkezés, hogy új utcák, közterek keletkezzenek és hogy az

LEIPZIGI TAVASZI VÁSÁR

1929. évben:

Mintavásár márc. 3—9-ig

Nagy műszaki és építészeti vásár márc. 3—13-ig

Textilvásár márc. 3—7-ig

Cipő- és bőrvásár márc. 3—6-ig

A világ legnagyobb vására Önnek is alkalmat ad szilárd letelnek előnyös beszerzésre. Európa legnagyobb múltalátványossága. Kimerítő ajánlatot talál iten udonságokban, kvatásárakban és márkás cikkeiben.

NAGY VASUTI KEZDEVMÉNY:
Különvontat indul Budapest Keleti pályaudvarról március 1-én 18.40 órakor, érkezik Lipősebe 3-án 14.00 órakor. Inygen nem és eseli vissz. Lilevekkel átvette az ezen vízumok bevezetése végét legkésőbb február 23-ig.

Lakásbejelentések legkésőbb február 29-ig.

Közlelbi fölívlogosítást nyújt a díszleteltél képviselő: **Göhrauer Ottó** (magyarul, Budapest VI, Teréz-körút 46, 1.2. Telefon: Autonoma 239-81, Hivatalos lido 9-3-ig és a Leipziger Messenart, Leipzig).

PIRELLI
PNEU-ES TÖMÖRŐMŰI
Automobil Ker. Rt.
Budapest, Bálványos, 12

Fehérbutorok
Konyhák
Fűszerek
Külföldi termékek
Fehér házősok

Ez a német fővárosban működő HAVAS asztalosmesternél Szomolweisov, 9. us Rózsa-cs. 26. Tel. J. 379-14. Fizeseti kedvezmény

VASÁRNAPI SPORT

Beneda — Fogl II., Dudás — Borsányi, Bukovi, Berkessy — Ströck, Takács II., Kalmár, Hirzer, Ticska

— ez a magyar válogatott csapat, amely vasárnap Franciaországgal mérkőzik Párisban
Földessy szövetségi kapitány vasárnap este állította össze a csapatot és A Reggel-nek részletesen megindokolja a válogatás munkáját. — Dudás beállítása nagy meglepetés. —
Tartalékok: Dénes, Senkey I. és Turai

(A Reggel tudósítójától.) Földessy János szövetségi kapitány vasárnap este összeállította a franciák ellen szereplő válogatott futballcsapatot. Az összeállítás híre az esti órákban villámgyorsan terjedt el a fővárosban és mindenütt óriási meglepetést keltett. A szövetségi kapitány csapatában ugyanis

öt olyan játékos is szerepelt, akiknek a nevét a magyar futballközönség még sohasem hallotta.

A csapat a következő játékosokból állt:

- Benedek
- Fogoly II., Dudás
- Borsányi, Bukovai, Berkessy
- Török, Takács II., Kalmár, Híres, Tíkcs

— Ki ez a Benedek, Fogoly II., Török, Híres és Tíkcs? — kérdezték egymástól a hitetlenkedő emberek, az Ottóon Irók és Hírlapírók Körében tartózkodó szövetségi kapitányt pedig perecekent szoftították a telefonhoz és izgatottan kértek, mondja meg.

Kik ezek a frissen fölledezett sztárok.

Földessy mosolygva közölte az érdeklődőkkel, hogy a csapat kivétel nélkül jólismert játékosból áll, akik azonban idegen hangzónak nevezik helyett végre — magyar névvel fogadják, a külföldön képzésű Magyarországot. Az új nevek premierje Párisban lesz. A közönségnek ko esett le a szívről, amikor megtudta, hogy

Benedek neve mögött Beneda reizózkodik, a főkapitány Fogoly II. nem más, mint Fogl Karsai, Török — Ströck Albival azonos, Híres — senki más, mint a híres Hirzer, Tíkcs pedig — Ticska.

aki csakugyan Tíkcs tipp volt. A csapat ilyen formán mindenféle osztalán fetszést aratott, csak Dudás beállítása — maradt meglepetés.

Földessy szövetségi kapitány

A Reggel-nek adott hosszabb nyilatkozatában részletesen megindokolja a csapat összeállítását.

— A csapat összeállításánál, számos, csak a hazai újságírókat érthetően foglalnám, Védők játékosaira, az egyetlen Beneda kivételével, egyáltalában nem számítottam. Mialában

a nagytechnológiai játékosokat válogattam össze, mert az a véleményem, hogy az egész létező technológiai csapatnál nagyobb az ezek nagyobb technikai képzésű játékosokból. Ami a kapusokat illeti, rendkívül ügyvedes a fiatal kapusvezetők előválasztása. Beneda mellett az döntött, hogy az egész őszi szezonban a legnagyobbban bíztam az ősi szorgalmas téli kondíciótréningje a bizalmas csak megmozdított. A tartalékok jelölt Dénes — bár az őszi szezon végén kisse visszaesett — ma ismét a régi. A hatvédek kiválasztásánál kisse nehézségei okozott, hogy a Subaria bekkjeit nem lehetett ügyvedesen venni, miután azonban Dudás szerzése teljesen rendbe jött és a legjobbnak kondícióban van, a hely megoldott a balkezek kérdése. Fogl II. paratlan ambícióval dolgozott egész télen.

Sikerült is régi kiténo formáját visszaszerznie.

A fődzseisor már az őszi szezon végén kialakult, most csak annyi a változás, hogy Falyman helyére Borsányi került, mert általa jobban biztosítva látom a jobbszárny egységét. Borsányinak egyetlen versenytársa Kéber, ezen a posztion tehát árvendelés versengése indul meg.

Bukovi nagy tudását a válogatott legnagyobb értékének tartom.

Hár Volentik és Wéber személyében Hí is kiténo második és harmadik emberünk van. Berkessy a legutóbbi válogatott mérkőzésen bevált és most is jó kondícióban van. A csatársorban

Ticska fokozatosan vivta ki pozícióját őszi jó formájával, amelyet mindmáig megőrzött.

Kalmár és Turai között az döntött, hogy Turai befutása esett levezetők, ami kisse megvesztette. Minthogy azonban csatart és hullót egyformán játszik, így is a csapat tartalékja lett.

Takács II. és Hirzer régi megbízható tagjai a válogatott csapatnak.

Hirzer új partnerével, Ticskával bizonyára megéri egymást. Az esélyeket illetően bizonyos szabad, sőt

lell is, előkészítésre azonban semmi okunk sincs. Szemre a csapat — azt hiszem — jól fest, de ne feledjük el, hogy egyszer sem volt alkalomunk normális talajon össztérbevetni tartani. Eppen ezért

szerdán, elutazás előtt még egészen könnyű tréninget tartunk.

amikor a válogatottaknak a Népjóléti Minisztérium Sport Egylete lesz az ellenfelük.

A válogatott játékosok jelesül vizsgáztak a próbamérkőzéseken, amelyeknek meglepetése a Ferencváros és a Hungaria időntelen eredménye volt

(A Reggel tudósítójától.) A jövő vasárnap Franciaország—Magyarország válogatott mérkőzés csatáron délután próbamezőket barmagosták be, amelyeknek árvendelés szencziója válogatott játékosaink, a korai szezonnyitás ellenére is kicidő formájú volt. A Ferencváros ugyan csak a finisben tudta időntelenlenné tenni tréningmérkőzését a lelkes III. kerületi szemben, válogatott játékosai azonban jól megállottak — a harat. Kalmár félközrel játsza is remekelt a Hungaria tartalékok csapatában, amelytől a tekintélyt nem tisztelt

pesterzsételek 4:3-es időntelenl csikartak ki, a Nemzetl 6:3-ra verő úpesti csapatnak pedig ugyanezek a válogatott játékosok; Fogl II., Borsányi és Ströck voltak a hősei. A válogatott csapatban újona Ticska 13:1-es rekordgyőzelemmel segítette csapatát, a Budai 33-as a Józsefvárossl szemben. Errelességi vizsgáján „prematurnus” lett. Benedát, a válogatott kapust a Pesterzsébet csapatában próbálják ki. Eredmény: nem kell öt féltekének Párisban sem, ahová a legbőstetőbb kiltásokkal utazik ki válogatott csapatunk.

Ferencváros—III. kerület 3:3 (2:3)

Üllői-úti pálya. — 2500 néző. — Bíró: Schreiber Mátyás

Vakítóan fehér alaptonnyával és a pályát elterelző felhármas hóböccékkel szőberini képet mutat az Üllői-úti sporttelep. El kell ismerni, hogy anyagiakat és barátágot nem kímélve, szinte kifogástalanul hozták rendbe a pályát, úgy, hogy mintha az időjárás is elég kedvezőre fordult.

akár a bajnoki mérkőzések is le lehetett volna játszani.

Nálunk azonban — talán így is van rendjén — elkövetették a játékosokat és a publikumot, szemben például Németországgal, ahol az egész téli havas pályánok futballozók céjja. Az Üllői-úti pálya két nagytribünáján különben szokalmán képet tart a közönség elé, mert amíg eddig a régi tribün vasárnaponként tele volt érdeklődőkkel, az új tribün pedig látogatói az irrességlett, most az új tribün lett meg a legújabb össztelbőrvetl. Ferencváros-tagokból, a régi tribünön pedig éppen csak azok helyezkedtek el, akiket a kötelességük szállított oda, de a két mezeset állva voltak kénytelenek „végigévezni”, miután a rendezőség annak a legtelnyibb átvizsgálásának sem lett óvatos, hogy a pályától a pálya felől a harat elakartolva voltak.

A mérkőzés eredménye meglepetés. Balszárnyának akcióképtelensége azonban nagy határral hozta a Ferencvárost, mert Kohaton Kérl Szedlacsék is föltűnően ügyvedő játszott, de nem volt intakt a jobbszárny sem. Kosztá mersékelt teljesítményét nem, hogy bekötött fejlett, nem egészen fitness állt starthon. Annál derekasabb és szebb munkát végeztek a főbirk, azok közül is elsősorban a betegségéből csak szombaton kiláboló Turai és Bukovi, aki látszólag tulságosan kímélte magát, de kiténően mozgott.

A mezőny legjobb embere Takács II. volt, aki megőrizte briliáns őszi formáját.

Sajnos, ő volt az egyetlen a mezőnyben, aki megsérült, de szerencsére nem komolyan. A második félidő 31. perében összeütközött Senkey I-lyel, aki a jobbállán a bokáját megragta, úgy, hogy ki kellett állnia, a baj azonban néhány napi borogattással el fog múlni.

A III. kerületi FC primadonnamentes csapatának főereje a lendület és a harci kedv. A Ferencvárossl szemben mindvégig az ere-

deli tizenegy emberrel játszottá végig a mérkőzést és habár a zöld-fehérek az első félidőben a mezőnyben szembetűnő föltűnően voltak.

Öbuda két-fehéreji egyenlőrejjü ellenfelei voltak és csak a finisben engedték ki a kezükből a győzelmét.

A III. kerületiek szárho, de nagyon megbízható és fejlődésképes együttesből a kisse energikusan játszó, de ritkában és rugótechnikában a legjobb hátvédjeik közé számító Senkey I. emléketet ki és méltó partnere volt a balfélből hátravont Wörner. Kiténo napja volt a kapujában ezáltal nagyon megbízható Neuhausnak, a csatársor irontbadobásával meg a Ferencvárost is föltűnően hallossban Steiner és Hauser majdnem egyformán rethekelt. A csatárok közül a kisse lassu, de különben technikás Konor és az eredeti posztján játszó Drössler tetszett.

Ferencváros-támadással és Takács II. ofsztárgóliával indul meg a játék.

A III. kerületiek védelem megleg helyzeteket ment, míg az 5. perében Kohat centerét Neuhaus paripozna, amire a bábny mekapott labdát Takács II. a rendeltetési helyére juttatja: 0:1. A gyors siker után a Ferencváros élénkelt föttöt dikált. Bukovi pompás helyzetet teremt Szedlacsék számára, aki azonban hibáz. Korneriket sem tudják kibaszálni a zöld-fehérek. A 12. perében Konor szökötti Drösslert, Siflis kirohan, a balszélso azonban fűrgőbb és

lövése az üresen hagyott kapuba perdül. (1:1)

A III. kerületiek most már sürűben támadnak, rendezésert Hungler II. oldalán, aki soha stuesen a helyén, csak éppen abban a pillanatban, amikor az előretört Lengyel elkaszája.

Tizenegyet; Konyor a labdát a balsarokba helyezi, Siflis hiába vetődik utána: (1:2).

A Ferencváros újabb eredménytelen kormere után vinaroson megtapsolják a Bukovi—Berkessy—Turai-harvas oxfordisorozatát. Takács II. lövését Neuhaus korner arán menti, ez újabb korner követi. A 25. perében Senkey I. elgansolja Kosztát.

A tizenegyet Turai rugja, de szokás szerint rosszul, Neuhaus ment.

de Turainál összeütközés, néhány perere megsérül. Ami kissek, nem mulik. A 33. perében Takács II. szökötti Kosztát, centerét Neuhaus a kapujából kifutva próbálja menteni, de elővesztí a labdát, amely az üresen maradt kapuba pörög, miután meg Kohat is löti aja egyet. (2:2). Turai—Kohat—Turai szep

FISKPNEU
AUTÓFOLSZERELESEK
CITROEN-ES FORD-
ALKATRESZEK

TELEFON:
221-97, 285-63

NAGY JOZSEF
VI, ANDRÁSSY-UT 43

akcióját *Neuhaus* alakítja meg, stílusosan. A 40. percben *Konyor Kovácsot* szökteti.

a Ferencváros-védelem megáll. Lengyel pompásan megurlik és menhetetlenül gólt lő.

2:3. Kohut támadását korán parirozza Werner, míg *Kosztá nagyszerű centeréből Kohut biztosnak hitt gólt hibáz.*

Szünet után öt új emberrel kísérletezik a Ferencváros.

Siflis helyén *Bongli*, *Hungler II.* helyén *Papp*, *Fuhrmann* helyén *Liki*, *Berkessy* helyén *Obitz* és *Szedlő* csek helyén *Toldi* játszik, a cseherbelők azonban csak a védelemnek használják a Ferencváros csatársora akcióképtelenebb, mint az első félidőben. *Takács II.*

Hungária—Pesterzsébeti Husos 4:4 (2:1)

Hungária-ut. — 2000 néző. — *Biró; Bányai*

A közönség már a déli órákban elhelyezkedett a Hungária-ut-i pály körül és nem bánta meg, hogy korán jött:

öt óra alatt harmincegy gólt látott.

A harmincegyből nyolc gól a Hungária—Pesterzsébeti Husos mérkőzésen esett; nagy meglepetésre a mérkőzés felek testvéreiesen megoszokdottak a gólokban. A Hungária csak az első félidőben vette komolyan a mérkőzést, ekkor komplett csapatfall játszott.

A második félidőre aztán egész tartalékosan állt ki

és csak az utolsó percekben tudták megakadályozni a Pesterzsébeti Husos győzelmét. A mérkőzés öröndetes eseménye a válogatottak jó formája volt. Különösen *Kalmár-Bárány* és *Jockit* játszottak kiválóan. A Pesterzsébet csapatában a szövetségi kapitány kívánságára

házig *Beneda* védett — remekül.

Labdaforgása, helyezkedése arra vall, hogy ősi jó formáját változatlanul tartja.

Tízest Pesterzsébet-támadásokkal kezdődik a játék. A Hungária *Haar* révén csak a 1. percben vezet az első támadást. A 12. percben *ponyos Kalmár-Bárány-Jockit*-ek, amely a kapu mellett fejeződik

kapufáján kívül két kórner is számbeli eredmény, de *negyed óra után a III. kerületiek is frontba kerülnek és szintén két kórnerrel megszelétnék. Turai labdáját is a kapufa tartja föl, míg a 31. percben Takács II. megcsúrl és kiáll. Koszta centeréből Turainak lenne alkalma kiegyenlíteni, majd a III. kerület kórnerre után*

Kohut lerohan a félvonalon, *Neuhaus* kiböszolja a labdát a kapufa előtt elérhető hóba, ahonnan *Turai* gölba gurítja.

(3:3) *Toldi* és *Kohut* lövéseit *Neuhaus* vett, majd *Schiller* próbál meg az eredményen változtatni, de mintán *Bongli* is kielezette, *Papp* végül megakadályozza a *vészélyes akciót. Werner* kapufája és a III. kerület kórnera a két perccel hamarabb befejezett mérkőzés utolsó eseményei.

he, A 19. percben *Hirzer* kapufát rya, *Kalmár* a s-kois talajon a leputatózó labda felé bukással *Barány* is odacsúszik, de *Werner* sem tudnak gólt ragni a Pesterzsébeti áresen maradt halójába. A 21. percben *Hirzer* egyedül kitér, mindenképp kielez, hogy aztán a 16-osról — a *Kanus* keszbe rúja a labdát. A 25. percben *Schnek* keresztpasszát *Weisz* elfogja és

a kifutó *Féher* mellett gólt ruc.

A Pesterzsébet vezet, a Hungária erősít és a 27. percben *Kalmár-Haar*-összjáték után

Hirzer felhívja a kiegyenlítő gólt.

A második félidőben a Hungária *Fogit*, *Skupkát*, *Gyórit* állítja be, nem is esoda, ha a Pesterzsébet végül kifutóidra is frontban marad. A 6. percben *Lyka* átadásából *Karosi* félvonalas lövéseit *Féher* beegnyedi, a 10. percben utabb gól ül a Hungária halójában, szorosan a félidő címén érvénytelenítik. A 16. percben a Hungária

Barátyk révén újra ezüvölt.

de aztán tehetetlenül nézik, amint a lokes Pesterzsébet *Luka*, majd *Mostanoké* góljával 1:2-re javítja a gólarányt. Most már *Kalmár* is megérett a pesterzsébeti gólosra, szép támadásokat vezet. Szép szöktetéséből *Hirzer*-gól esik, sőt a 43. percben

remek egyéni játék után rugott góljával ki is egyenlült.

Előzően 11-eshez jut a Hungária, de *Hirzer* lövésén megcsúsz a gól, rága a labdát.

Ujpest—Nemzeti 6:3 (2:1)

Hungária-ut. — 2000 néző. — *Biró; Szántó*

Ujpestnek az egyhetes munka határozottan jót tett, vasárnap delután már stílusos, szép játékkal győztek le a nagyszerűen kezdő, utána fokozatosan visszaszó Nemzeti. Különösen *Auer* játszott jól, nagyon tetszett *Bosnyai* és *Acht* játéka is. A Nemzeti, veresége ellenére is, jó benyomást kellett.

Volentik centerből volt a mezőny legjobb embere,

akí nagyszerűen megélt — a jég hátán. Az első félidőben jól játszott *Rénci III.* is.

A mérkőzés ugy indult, hogy a Nemzeti lépés a lila-fehérek tapogatózó csapatát és *Bosnyai III.* szép gólja már a 3. percben állt az Ujpest halójában. Hosszu ideig az újpesti csapat bírta a fölényt, de *Auer* csak a 24. percben egyenlült. Most már Ujpest veszi át a tempót és

Wetzer góljával 2:1 arányban a félidőt is megaveri.

A második félidőre szinte eltűnik a pályáról a Nemzeti csapata. Bár az első gól a 6. percben

Czetyeyi rugja, sőt *Kautsky* még egy góllal javít, de *Wetzer* és *Spitz 2-2* góljával Ujpest végül is jó nyereséggel végre.

Budai 33-as—Józsefváros 13:1 (4:0)

A Józsefváros csak árnyéka tavalyi önmagának, így aztán a Budai 33-as, annak ellenére, hogy

legjobb embere, *Ticska* csupán husz percre játszott,

talcszó szerint rugja a gólokat. A mérkőzésre

jellemző, hogy utána maga *Szántó* bíró sem tudta, vajjon hány gól esett és csak találoimra állapították meg az eredményt: 13:1...

Kispest—Vasas 5:1 (3:0)

A játék elején *Senkay II.* szép centerét *Presovszky* védhetetlenül helyli.

Fröhlich az üres kapu mellé lö. A 17. percben *Paczolay* viszi a labdát, *Wimmer* kifut, de a labda — gólból jut. 2:0. Négy eredménytelen kórner es egy Vasas-kapufa után, a 40. percben

Fürstner megszerzi a harmadik gólt.

Schnek után a kispesti kapufa *Dénes*, a Vasas-kapufa *Szabó* áll be. Változatos játék. A 9. percben

Dán fordulatból remek sarkos gól lö. (4:0)

A 13. percben *Himmer* és *szabadszágait* *Tóth* kapufa fejebe, *Dénes* azonban remekül véd. Most *Szagar*, az ismert atléta áll be jobbszélre a Vasasokhoz. A 33. percben *Dudás* hibáz.

Himmer fut a labdáját és a kapuig meg sem áll. (4:1)

Újra Kispest-félény következik, *Dán* mellé lö, majd a 42. percben

Dudás szabadrugását *Fürstner* gólla értékesíti. (5:1)

A mutatott játék, a pálya talajához mérten, *kielégítő* volt. Kispest csapata máris nagyszerű formában van és

főlénys győzelmét teljesen megérdemelte.

A Vasas még nincs egyenlült, védelme és csatársora egyaránt bizonytalan volt.

165 cm. 3. Balazsi (LASE) 165 cm. — *Holyböl* magavagyos, előnyösaraja: 1. Jánosi (EKAC) 141 cm. (41 cm. e.), 2. Kocsuár (MAFC) 138 cm. (8 cm. e.), 3. Molnár (BEAC) 135 cm. (5 cm. e.), — *Holyböl* törlőaraja: 1. Czako (BEAC) 296 cm. 2. Molnár (BEAC) 291 cm. 3. Simek (TFSC) 279 cm. — *Súlyfogás*: 1. Bácsalmási (BEAC) 13 m. 43 cm. 2. Tóth (MAFC) 12 m. 41 cm. 3. Simek (TFSC) 12 m. 24 cm.

Hirschfeld 15.12 métert dobott az Elnbüttel SpV 1335ft-pályva versenyén. *Schroder* 192 centimétert ugrott magaboa. Figyelemreméltó még a fiatal *Preuss* és *Ruser* 187 centiméteres magasugró eredménye is.

A gyorskorcsolyázó bajnokságot Kauser nyerte, aki a vasárnap 5000 méteres futamban a harmadik helyre szorult

(A Reggel tudósítójától.) Közel 3000 néző előtt folyt le vasárnap délelőtt a gyorskorcsolyázó bajnokság 5000 méteres döntő futama a városligeti műjégpályán. Hat futamban

12 versenyző közül Erdélyi László 9 p. 26.4 mp.-es idővel nyerte meg a versenyt.

Utána még heten futottak be a célba 10 perccen belül. A gyorskorcsolyázó bajnokság első napján *Kauser* 500 méteren első, 1500 méterén *Kimmerling* után második lett. Vasárnap az 5000 méteres futamban a harmadik helyen végzett és ezzel a maga javára döntötte el a bajnokság sorsát. A tavalyi bajnok, a beteg *Eötvös Zoltán* nem indult.

*Kauser*nek így is nagyon meg kellett küzdenie az igly 19 éves nagyteljeségű *Kimmerlinggel* a bajnok címiért.

A két nap összesített eredménye alapján:

Magyarország 1929. évi gyorskorcsolyázó bajnokság Kauser István (BKE) 6; 2. Kimmerling 7; 3. Erdélyi 10; 4. Vitéz 13; 5. Tóth 14; 6. Scheller 16; 7. Winter 23; 8. Patkay 24 pontszámmal.

5000 méteres verseny: 1. Erdélyi László 9 p. 26.4 mp. 2. Vitéz Andor 9 p. 32.3 mp. 3. Kauser István 9 p. 32.9 mp. 4. Kimmerling László 9 p. 40.8 mp. 5. Tóth Lívó 9 p. 41.2 mp. 6. Patkay 9 p. 49.4 mp. 7. Scheller Zoltán 9 p. 52.6 mp. 8. Winter István 9 p. 53.5 mp.

Férfi műkorcsolyázó bajnokság: 1. Lápóczy József 233.68 pontszám, 3 helyezési szám. 2. Wittmann Marcel 230.28 pontszám, 6 helyezési szám. 3. Szendrői István 203 pontszám, 10 helyezési szám. 4. Szollás László 200.12 pontszám, 12 helyezési szám. 5. Kocsuár Elemér 207.06 pontszám, 14 helyezési szám.

Női műkorcsolyázó bajnokság: 1. Lovaszy Prinska 309.92 pontszám, 3 helyezési szám. 2. Tóth szafija 283.45 pontszám, 6 helyezési szám. 3. Revay Erzsébet 230.66 pontszám, 10 helyezési szám. 4. Nyilas Vilma 220.92 pontszám, 11 helyezési szám. 5. Weinwurm Baby 225.58 pontszám, 15 helyezési szám.

Páros műkorcsolyázó bajnokság: 1. Orgonista-Szalai, 2. Róttler-Szabó, 3. Philippovits-Düllinger.

Matura legyőzte *Károlyit* Szeged hírközlő-bajnokságában. A szegedi hírközlőbajnoki versenyen a hírközlőcsapata *Matura* legyőzte *Károlyit* és megnyerte a bajnokságot. Pehelysúlyban *Tóth*, könnyűsúlyban *Bede*, a kiss nehézsúlyban *Kurucz* győzött.

A Slavia eldöntetlenül játszott Párisban. A prágai Slavia — amint a *Reggel*-nek Párisból tájékoztatják — vasárnap 3:3 (1:1) arányban eldöntetlenül játszott Páris kombinált csapatával. A francia-belga válogatott mérkőzés emaradt, míg a francia b-csapat *Bordauxban* 5:3-ra verte *Luxemburgot*.

Bécsben az Európai Kupa-konferencia elhalározta, hogy májusban dönt. Bécsben, amint a *Reggel* bécsi tudósítója jelenti, vasárnap ülésezett az Európai Kupa végrehajtóbizottsága, amelyben Magyarország, Ausztria, Olaszország, Csehszlovákia és Svédország képviselői lettek megvitatva. A konferencia napirendjének legfontosabb pontja az 1930-ban első ízben megrendezendő fúthall-világjainkság volt, amelynek megrendezésére Magyarország, Ausztria, Olaszország, Svédország és Spanyolország pályázik. Az öt ország képviselői hosszú beszédekben érveltek a marok igazsa mellett, de meggyőzni sem egymást, sem a konferencia többi tagját nem tudták. Végül is azt a bőles határozatot hozták, hogy a világbajnokság kérdésében végrelegesen május 19-én és 20-án, a márcdi konferencián fognak dönteni.

A BEAC nyerte a II. osztályu kardcsapat-bajnokságot. Magyarország II. osztályu kardcsapatbajnokságát veretlenül nyerte a BEAC csapata (Misély, Gözsy, Vujevich, Szilassy, Horváth). 2. FTC. 3. BSE. 4. VAC.

Kálniczky nyerte a Tiszti Vívó Club törvényesén. *Kálniczky* és *Hajdu* holtversenyben az első helyen végeztek, *Kálniczky* azonban megnyerte a döntő asszót és ezzel a verseny győztese lett. Részletes eredmény: 1. *Kálniczky* (Tiszti VC) 8 gy. 2. *Hajdu* (NVC) 8 gy. 3. *Tóth Péter* (MAC) 7 gy. 4. *Piller* (MAC) 6 gy. 5. *Dunay* (BBTE) 5 gy.

A Kassai maratoni siverenyt *Katziba* nyerte *Cuprik* és *Guitro* előtt.

Felélős kiadó: Róna Ödön igazgató
Világosság könyvnyomda rt., Budapest, VIII. Conti-utca 4
Műszaki igazgató: Deutsch D

Az olimpiai bajnok német vízipólócsapat 8:1-re verte Franciaországot

Berlin 5:5 arányban eldöntetlenül játszott Londonnal

Berlin, február 17.

(A Reggel tudósítójától.) A berlini Luna-park fűdőtuszodájában vasárnap játszották le a nemzetközi vízipóló torna második napi mérkőzést. A Berlin—London városközi mérkőzés 5:5 (4:2) arányban eldöntetlenül végződött.

Az amsterdami olimpián győztes Németország mecece Franciaországgal

a németek 8:1 (4:1)-es megsemmisítő gólarányu győzelmét hozta.

A franciák *Padou* nélkül álltak starthoz. Csak az első félidő első felében mutatkoztak egyenlőre-creji riválisoknak, azután fokozatosan visszasztek. A kalasztrófilis vereséget még így is kikerülték volna, ha a *Dujardin* helyett védő *Ragon* hibát-hibára nem halmos. A német

csapatban ismét *Amann*, *Günst* és *Cordes* bír-
lizott. Mind a két mececsen a belga *Blitz* bí-
ráskodott.

Bácsalmási 13.43 métert dobott sullyal a szezonnyitó fűdőtűpályaversenyen

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap este tartották a Nemzeti Tornacsarnokban az első atletikai fűdőtűpályaversenyt a BEAC rendezésében. Az 5 szűmből álló versenyen nem kevesebb, mint 60 atléta indult. Egész sereg ismeretlen újonc mutatkozott be és némelyik elég eredményesen. *Bácsalmási* a sullydűbásban, *Tóth* pedig a magasugrásban mutatott jó formát.

Magasugrás: 1. Tóth (LASE) 170 cm. 2. Lechner (LASE)